БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 242 (6677)
НОЯБРИИН 20
ПЯТНИЦА
1953 он

Сэн 20 мунгэн.

МУНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ХҮДӨӨ АЖАХЫН БУХЫ ҺАЛБАРИНУУДЫЕ АМЖАЛТАТАЙГААР ХҮГЖӨӨЕ: **Долгор Гармаева.**— Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын тула оролдохобди. **Ц. Субанов.** — Закаменай колхозниг уудай үгэ. **Д. Р. Аюров.** — Колхозойнгоо ажал ехэтэй хүдэлмэрийе механизацилжа байнабди (1-дэхи нюур).

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ (1-дэхи нюур).

П. Щербаков. — Нютагай Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэри тухай (2-дохи нюур).

К. Исаков. — Ажалай түрүүшүүл олошорно (2-дохи нюур).

Хүдөө ажахын механизаторнуудые халуун анхаралаар хүреэлэе (2-дохи нюур).

КРИТИКЭ БА БИБЛИОГРАФИ: **Ч. Намжилов.**— Удха һайнтайгаар, уран хурсаар бэшэхын түлөө (2-дохи нюур).

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ДУЙ ДУРШЭЛЫЕ ҮРГЭНӨӨР ХЭРЭГЛЭГТЫ! **К. Ильин.** — Һү ехээр үгэдэг үнеэдые нигэжэ үсхэбэрилнэбди (3-дахи нюур).

Эблэрэлгэ тушаа сэрэгэй комиссидахи корейско-хитадай делегацинн коммюнике (4-дэхи нюур).

Франциин Национальна суглаанда (4-дэхи нюур).

Кенидэ колониальна террор хэгдэнэ (4-дэхи нюур).

Трактор, машинануудые заһабарилга эмхитэйгээр үнгэргэе!

Манай ороной ажалшад Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр ябажа, хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхын түлөө тэмсэжэ байна. Энэ бүгэдэарадай агууехэ хэрэгтэ машинно-тракторна станцинууд, тэдэнэй хүдэлмэришэд, инженернүүд, агрономууд болон зоотехнигүүд онсо шухала үүргэ дүүргэхэ ёһотой.

Машинно-тракторна станцинууд колхозно байгуулалтын материально-техническэ индустриальна база, колхозно үйлэдбэриие хүгжөөхэ шиидхэхы хүсэн мүн. МТС-үүд хадаа колхозуудые хүтэлбэрилхэдөө социалистическэ гүрэнэй түшэглэхэ тон шухала пунктнууд болоно.

Машинно-тракторна станцинуудай гол зорилгонь юуб гэхэдэ, колхозуудта хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургасые бүхы аргаар дээшэлүүлхэ, ниитын малай тоо толгойе олошоруулхатай хамта, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ ябадал хангаха, харьяата колхозуудтаа газартаряалангай ба мал-ажалай валовой болон товарна продукциие ехэ болгохо хэрэг болоно гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленум тогтооһон байна.

Коммунистическэ парти, Советскэ правительство МТС-үүдэй гол зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхэ бүхы арга боломжонуудые байгуулаа. Гүрэмнай МТС-үүдтэ эрхим гэгшын машинануудые үгэжэ байна. Мүнөө тэдэнэр саг үргэлжын механизаторска кадрнуудтай болобо. Колхозуудые хангаха хүдөө ажахын мэргэжэлтэд гол түлэб машинно-тракторна станцинуудта суглараха байна. МТС бүхэндэ партиин райкомой секретарь түрүүтэй бүлэг инструкторнууд хүдэлмэрилдэг болоһо, хүдөөлэ партийно-политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха арга боломжо бии болобо.

Советскэ гүрэнэй үгэһэн баян техникые шадамараар, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха гээшэ МТС-үүдэй өөрынгөө гол зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ шухала удхашанартай байна. Техникын хүсые хүсэдөөр ашаглахын тула тон түрүүн тракторнуудые, комбайнуудые ба прицепной машина зэмсэгүүдые полевой хүдэлмэридэ һайнаар бэлдэхэ хэрэгтэй. Тракторнууд болон машинануудые саг болзор соонь, эрхим шанартайгаар заһабарилжа, хабарай тарилгада хүсэд бэлэн болгохо гээшэ хүдөөгэй механизаторнуудай тон харюусалгатай хэрэг мүн.

Республикын МТС-үүдтэ машинно-тракторна паркые заһабарилгын намар-үбэлэй сезоной эхилһэнһээ хойшо нилээд саг үнгэрбэ. Түсэбэй ёһоор, тракторнуудай хахадынь энэ жэлэй дүрбэдэхи кварталда заһабарилагдаха болоно. Теэд мүнөө үедэ олонхи МТС-үүдтэ заһабарилгын хүдэлмэри эмхигүйгөөр, тон удаанаар ябуулагдажа байна. Ноябриин 15-наай байдалаар, Цагаан-Усанай, Үшөөтэйн, Эгэтын, Ториин, Кяхтын, Закаменай МТС-үүдтэ нэгэшье трактор, нэгэшье прицепной машина заһабарилагдажа дүүргэгдээгүй байба.

Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, олонхи МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд, аймагуудай партийна ба советскэ организацинууд машинно-тракторна паркые саг соонь заһабарилжа дүүргэхэ хэрэгтэ анхаралаа хүсэдөөр табинагүй, зарим нютагуудта энээниие хэрэгсээнэгүй. Хэдэ хэдэн МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд урдаһайнгаа алдуунуудһаа һургаал абангүй, саг эртэ, тракторнуудаа заһабарилжа үрдихэбди гэжэ һанаа амар һууна. Теэд заһабарилгын хүдэлмэриие хабарай тарилгын эхилтэр унжагайруулаад, хүсэд бэлэн болоогүй тракторнуудые поли дээрэ таргадаг байһанаа эдэ хүтэлбэрилэгшэд мартаа гээшэ гү гэжэ асуултай болоно. Муугаар заһабарилагдаһан дээрэһээ олон тракторнуудай эбдэржэ, өөдтэй юумэ бүтээдэггүй байһаниинь хэндэшье мэдээжэ. Энэ хадаа олон МТС-үүдэй тракторна хүдэлмэриингөө түсэбые дүүргээгүй байһанай ба тэдэнэй харьяата колхозуудай ургаса багаар абаһанай гол шалтагаануудай нэгэниинь мүн.

Республикын олонхи МТС-үүдтэ заһабарилгын хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдээд байна. Машинно-тракторна станцинуудай хүтэлбэрилэгшэд саг үргэлжэ хүдэлмэрилхэ механизаторнуудые штадтаа оруулаагүй, тэдэниие бултыень заһабарилгын хүдэлмэридэ табяагүй байна. Иимэ баримта Закаменай МТС-тэ үзэгдэнэ. Тэндэ олон трактористнууд дутана, бии байһан механизаторнуудшье заһабарилгын хүдэлмэридэ булта хабаадуулагданагүй. Ажалай муугаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ заһабарилагшадай бүтээсэ бага байна.

Тракторнуудые заһабарилга эмхидхэхэ түрүү узловой метод олон машинно-тракторна станцинуудта муугаар хэрэглэгдэнэ. Энэ методэй ехэ ашаг туһатай, машинануудые заһабарилга түргэдхэдэг ба хүдэлмэриин шанарые һайжаруулдаг байбашье, тэрээниие тоодоггүй, гээгдэнги ябадал али олон үзэгдэнэ. Энээнтэй эрид шууд тэмсэхэ, түрүү узловой методые МТС бүхэндэ хэрэглэхэ шухала. МТС-үүдэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд энэ хэрэгтэ айхабтар ехэ үүргэ дүүргэхэ уялгатай. Тэдэнэр энэ методээр механизаторнуудай хүдэлмэриие эмхидхэхэ, тэдэндэ саг үргэлжын туһаламжа үзүүлжэ байха зэргэтэй. Хүдэлмэриин газарые һайнаар бэлэдхэхэ, узелнуудта хүдэлмэришэдые зүбөөр хубаарилан табиха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулха хэрэгтэй.

Энээнтэй хамта тракторнууд болон бусад машинануудые эрхим шанартайгаар заһабарилха гээшэ онсо шухала удхашанартай байна. Механизатор бүхэнэй, узел бүхэнэй даалгабаряа һайн шанартайгаар дүүргэхын тула шанга хиналта табигдаха ёһотой. МТС-үүдэй главна инженернүүд, механигууд-шалгагшад хүдэлмэриин шанарые үдэр бүри шалгажа, голодһо гаргаха ябадалтай тэмсэжэ байха зэргэтэй.

Машинно-тракторна паркые саг соонь, һайн шанартайгаар заһабарилгада главмашсбыдэй ба сельхозснабай республиканска контоонууд, мотор заһабарилгын заводууд ехэ туһаламжа үзүүлхэ болоно. Запасной частьнуудаар МТС-үүдые таһалгаряагүйгөөр хангаха, моторнуудые саг соонь заһаха гээшэ эдэнэй уялга мүн.

Мүнөө зарим МТС-үүдтэ механизаторнуудта ажаһуудалай ба культурна зохид һайн условинууд байгуулагдаагүй байна. Хамтын байранuудые хүсэд һайнаар дулаалжа заһабарилаагүй, ниитын эдеэ хоолые муугаар эмхидхэһэн ушарнууд олон. Зарим нютагуудта улаан булангууд нээгдээгүй, кино харуулагдадаггүй, газетэ, журналнууд асарагдадаггүй байна. Эдэ бүхы дутагдалнуудые түргэнөөр зайсуулха хэрэгтэй. МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд, партийна болон профсоюзна организацинууд механизаторнуудай ажаһуудалай болон культурна һайн условинуудые байгуулхын тула хододоо һаналаа табижа байха уялгатай.

Республикынгаа хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхын түлөө колхознигууд болон механизаторнуудай социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна. МТС-үүдэй партийна организацинууд энэ мүрысөөндэ бүхы механизаторнуудые эдэбхитэйгээр хабаадуулжа, тэрэниие саг үргэлжэ хүтэлбэрилхэ зорилготой.

Читын областьтой социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлхын түлөө тэмсэе!

Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые амжалтатайгаар хүгжөөе

Дари Батуевна Хайдапова Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой племенной һүнэй-товарна фермын һаалишаар хүдэлмэрилнэ. Дари Батуевна байгша оной 9 һарын турша соо өөрынгөө дааһан үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2395 литр һү һаажа, хүдөө ажахын республиканска выставкэдэ хабаадалсаа. Племенной ферма бүхы дээрээ 9 һарын турша соо үнеэн бүриһөө 2387 литр һү һааһан, 100 үнеэн бүриһөө 90 тугал абаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүү һаалишадай нэгэн Дари Батуевна Хайдапова.

М. Минеевэй фото.

Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын тула оролдохобди

Би Борбой гэжэ нютагта колхозой һаалишаар ажалланаб. Хамта 13 үнеэ харууһалнаб. 1952 ондо нютагай үүлтэрэй 13 үнеэдһээ 13 тугал абажа, хоролтогүйгөөр тэнжээхэ, дунда жэшээгээр тус бүриһөөнь 750 литр һү һааха гэжэ социалистическэ уялга абаһан байгаа һаа, 780 литр һү һааһан, 13 тугал абажа, хоролтогүйгөөр түлжүүлһэн байгааб.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолтой гүнзэгыгөөр танилсаад, энэ тогтоолые үнэн зүрхэнһөө һайшаагааб. Тиихэ зуураа, би энэ жэлдэ 13 үнеэдһээ 13 тугал абажа, бүтэн бүрин түлжүүлхэ, үнеэн бүриһөө 800 литр һү һааха уялга абаа һэм. Үнгэрһэн 9 һарын турша соо 13 тугал абаад, түлжүүлжэ байнаб. Тиихэдэ үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 920 литр һү һаагааб. Жэлэй эсэс болотор мянга гаран литр болгохо гэжэ шиидээд, мүнөө эршэмтэйгээр ажаллажа байнаб. Үнеэдтээ шэмэтэ тэжээл эдюулхын түлөө оролдоноб. Теэд манай колхоз үнеэдые һүтэй болгохын түлөө ехээр оролдодоггүй гэхэ гү, али үнеэдтэ олон янзын шэмэтэ тэжээл эдюулдэггүй юм. Диилэнхидээ үбһэ ба соломо, бага хэмжээнэй силос ба зелёнко болоһоор тэжээлнай дүүрэдэг. Теэд үнеэдые нормын ба рационой ёһоор эдеэлүүлхэ гэхэдэ, колхоздо үбһэ тэжээл бага байдаг. Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ хабарай хатууда үбһэ хоолоор дутажа, ядаһан ба зобоһоншье баримтанууд бии. Энэ хадаа манай колхозой малдаа дүүрэн хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхээгүй дээрэһээ болоно. Энэ жэлдэ үбһэ тэжээл мүн лэ багаар бэлдэгдээ. Жэшээнь, үбһэ абаха түсэб миил 53,1 процент, силос дараха түсэб 61,5 процент дүүргэгдээ, соломо ба зелёнко ехээр суглуулагдаагүй. Саашадаа энэ дутуугаа усадхажа, малдаа дүүрэн хүрэхэ үбһэ тэжээл, силос, набшаһата тэжээл, зелёнко ба корнеплод элбэг дэлбэгээр бэлэдхэхэ гээшэ манай колхозой шухалын шухала зорилго болоно.

Малые зүбөөр харууһалаа, эдеэлүүлээ һаа, нютагайшье үүлтэрэй үнеэдһээ 1500 литрһээ доошо бэшэ һү һаажа болохо байна. Зүгөөр энэ арга боломжые манай колхоз хэрэглэжэ шаданагүй. Зунай үедэ, илангаяа үнеэдэй тугаллаад байхада үдэрэй 3—4 дахин һааха, тугалнуудһаань таһалжа һааха, һүниндөө адуулха гэхэ мэтэ түрүү колхозуудай дуй дүршэл манай колхоздо дэлгэрүүлэгдэнэгүй. Ушар иимэһээ үнеэдэй һү үгэлгэ тон бага.

Мүнөө хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалгатай танилсаад байхадаа би ерэхэ жэлдэ 13 үнеэнһээ 13 тугал абаха, үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 1100 литр һү һааха социалистическэ уялга абанаб.

Долгор Гармаева, Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой һаалишан.

Закаменай колхознигуудай үгэ

ЦАКИР. **(Телефоноор абтаба).** Читын областиин колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдые социалистическэ мүрысөөндэ уриһан хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалгые Закаменай аймагай колхозно таряашад гүнзэгы баяртайгаар угтажа, энэ мүрысөөндэ түрүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ байһан тухайгаа, социалистическэ мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ байһан тухайгаа мэдүүлнэ. Хужарай сомоной Маленковой, Мылэ-Бортын сомоной Ворошиловай, Михайловска сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ болон бусад колхозуудта энэ хандалга үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ.

Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо болоһон хамтын суглаан дээрэ хонинной-товарна фермын отарые даагша Очир Байданов нигэжэ хэлэбэ:

—Энэ мүрысөөн манай республикын ба Читын областиин хүдөө ажахые саашадань хүсэ ехэтэйгээр хүгжөөхэ хэрэгтэ угаа ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Имагтал мүрысөөнэй туһаламжаар бидэнэр ниитэ дэбжэлтэ туйлажа шадахабди. Тиимэһээ манай зорилго юуб гэхэдэ, энэ хандалгада харюу болгон; улам дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаха, улам һайнаар хүдэлмэрилхэ ёһотойбди. Мүрысөөндэ түрүүлхэ ябадал имагтал бидэнэй бултанаймнай оролдолго хэшээлһээ дулдыдаха байна. Манай отарынхид тус хандалгада харюу болгон хонидойнгоо үбэлжэлгые нэгэшье хоролтогүйгөөр, тобир тарганаар үнгэргэхэ, ерэхэ жэлдэ 100 хонин бүриһөө 120 хурьга абажа, гээлтэгүйгөөр түлжүүлхэ гэһэн уялга абана.

—Манайшье гүүртынхид хонишодһоо гээгдэхэгүй. Бидэнэр малайнгаа үбэлжэлгые хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар үнгэргэхэбди, үнеэн бүхэнһөө тугал абажа, һайнаар түлжүүлхэбди, нютагай үүлтэрэй үнеэнһээ һү һаалгые дээшэлүүлхэбди, — гэжэ үнеэдэй гүүртые даагша Лубсан-Нима Балданов мэдүүлбэ. Мүн тарянажалай бригадын бригадир Бальжинима Цынгунов хабарай полевой хүдэлмэридэ бригадынгаа һайнаар бэлэдхэжэ байһан тухай, ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэгтэй үрһэ хүрэнгэ сүм хааһан тухайгаа хэлэбэ. Тиигээд энэ хандалгада харюу болгон, үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые һайнаар үнгэргэхэбди, тиигэжэ ерэхэ жэл үндэр баян ургаса хуряаха үндэһэ һуури байгуулхабди. 1954 ондо бүхы талмай дээрэһээ дунда зэргээр га бүриин 12 центнерһээ доошо бэшэ таряа хуряахабди гэжэ мэдүүлээ.

Маленковой нэрэмжэтэ колхоз огородһоо олзо доход ехээр абадаг, город шадарай колхоз юм. Тиимэһээ городой ажалшадые огородой эдеэгээр хангаха гээшэ манай шухала зорилго гэжэ колхознигууд суглаан дээрээ онсо тэмдэглэбэ. Огородой бригадын бригадир, үниинэй суута огородник нүхэр Бандеев мүнөө жэлдэ га бүриһөө 310 центнер капуста хуряагаа. 1954 ондо 350 центнер хуряаха, мүн овощной бусадшье культурануудай үндэр ургаса абаха ба огородойнгоо тарилгын талмайе хоёр дахин үргэдхэхэ гэһэн уялга тэрэ абаба. Тэрэшэлэн бүхы колхозоороо таряанайнгаа бүхы талмай дээрэһээ дунда зэргээр га бүриин 12 центнерһээ доошо бэшэ таряа хуряаха гэһэн уялга абаһан байна.

Ц. Субанов.

Колхозойнгоо ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилжа байнабди

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые би гүнзэгыгөөр шудалааб. Энэ тогтоол хадаа колхозой үйлэдбэри дээрэхи ажал ехэтэй бүхы хүдэлмэриие механизацилхые эринэ.

Парти ба правительствын анхарал оролдолгын ашаар ажалай механизаци ургана.

Таряа гүрэндэ тушаалгын үедэ колхозой хушалтатай ток дээрэ «ВИСХОМ» гэжэ хоёр машина хүдэлмэрилдэг. Эдэнэй туһаламжаар 3862 центнер таряан сэбэрлэгдэжэ, гүрэндэ тушаагдаа, нэгэ зернопульт хүдэлмэрилнэ. Эдэ механизмуудые ойройдоо 3 хүн ябуулжа, үдэртөө 25 тонно таряа хатаадаг ба сэбэрлэдэг. Хэрбээ энэ 25 тонно таряа хатааха, сэбэрлэхэдэ механизм хэрэглээгүй һаа, хэды шэнээн олон хүн ажаллаха байгааб! Ажалайшье бүтээсэ һураггүй бага байха һэн.

Гадна, Сагаан Жалга гэжэ газарта байдаг хушалтата ток дээрэ движогой хүсөөр зернопульт хүдэлмэрилнэ. Би колхозой механизатор байһан тула эдэ бүхы механизмуудые зохёон тодходогби. Жэшээлхэдэ, нэгэ «ВИСХОМ» машиные 6 хүнэй хангадаг байһыень болюулаад, тэрээндэ элеватор тааруулжа, оройдоо 1 хүниие эндэ хүдэлмэрилдэг болгообди. Мүн энэ машинын ажалай бүтээсэ 2—3 дахин ехэ болоо.

Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленум хадаа малажал дээрэхи хүдэлмэринүүд муугаар механизацилагданхай гэжэ тон зүбөөр зааһан байна. Энэ талаар манайшье колхоздо горьтойхон дутуунууд бии. Юуб гэхэдэ, фермэ, гүүртэ дээрэ хүдэлмэрилдэг малшадай ажал механизацилагдаагүй байһаар. Илангаяа адуу малда бүдүүн тэжээл буйлуулжа үгэхэ хүдэлмэри механизмын хүсөөр ябуулагдаха ёһотой байгаа.

Мүнөө гансал хонинной ноохо хайшалха, үнеэ һааха хүдэлмэринүүд механизацилагдаа. Гадна, силос даралга, соломо сомолго мүн лэ механизмын хүсөөр дүүргэгдэнэ.

Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар колхозой правлени хэмжээ-ябуулгануудые хараалха зуураа, артелингээ хүдэлмэриие саашадань механизацилха тушаа түсгаар анхарал хандуулаа. 1954 ондо модо дархалха, модо хюреэдэхэ, харуулдаха механизированнэ мастерской баригдахань. Тэрэшэлэн колхозой кузница соохи хүдэлмэринүүд электромоторой хүсөөр ябуулагдахаар хараалагдана.

Хониной ноохо хайшалха, үнеэ һааха агрегадууд бүхы гүүртэнүүд болон отаранууд дээрэ хүдэлмэрилхэ байна. Түмэр гагнаха, хайлуулха, мүлихэ хүдэлмэринүүд электрын хүсөөр бүтээгдэдэг болохонь. Эдэ механизмуудые түхеэрхэ, эдэниие хүдэлгэхэ ажал намда даалгагдаад байна. Энэ харюусалгата ба хүндэтэ даалгабариие амжалтатайгаар дүүргэхэ байһанаа колхозой правленидэ би мэдүүлээ һэм.

Гадна, артелиин правлени малдаа тэжээл буйлуулха машина, оооһо бутаргаха агрегат худалдажа абахаяа байна. Артелиин бүхы фермэнүүд ба тарянажалай бригаданuудта электричество оруулагдаа.

Колхозойнгоо ажалые механизацилха талаар эдэ хэмжээ-ябуулгануудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ хэрэгтэ артелиин бүхы гэшүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха байна.

Д. Р. Аюров, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой механизатор.

К. А. Тимирязевай нэрэмжэтэ Москвско хүдөө ажахын академиин лаборатори соо «үдэрэй гэрэлтэй» лампанууд доро теплицануудтэ ургамалнуудые тарижа ургуулха түхеэрэлгэ зохёогдоо. Ороной хэдэн олон санаторинуудай ажахынууд эдэ лампануудай туһаламжатайгаар овощиин эртын рассада амжалтатайгаар тарижа ургуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус академиин лаборатори соо. Ахалагша научна сотрудник, биологическа наукануудай кандидат В. М. Леман ба лаборантка И. И. Богачева «үдэрэй гэрэлтэй» лампанууд доро таригдаһан ургамалнуудые хаража байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Түрэл орон доторнай

Советскэ Армиин сэрэгшэд түрүү колхоздо айшалжа ошобо

БЕРЕЗОВКА. (Одесскэ область), ноябриин 16. (ТАСС). Одесскэ сэрэгэй округой ехэ бүлэг пропагандистнууд ба культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд Социалистическэ Ажалай Герой Макар Посмитнын хүтэлбэрилдэг Буденныи нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигуудта үсэгэлдэр айлшалан ерэбэ.

Буденнын нэрэмжэтэ колхоз газартаряалангайнгаа дээдэ культураар, орооһото ба техническэ культурануудай баян ургасаар, ниитын малажалай ашаг шэмэ үгэлгын талаар округ соогоо эгээн ехэ амжалта туйлаһанаараа алдаршана. Советскэ Армиин сэрэгшэд артелиин олон һалбарита ажахытай, колхознигуудай ажабайдалтай танилсажа, ехээр һонирхобо.

Хүдөө ажахын түрүү артелиин гэшүүд баян һайнаар ба культурнаар ажаһууна. Энэ жэлэй арба һарын туршада колхозойнь олзо доход 5 миллион түхэригһөө үлүүлбэ. Колхозно нэгэ айлда дунда зэргээр 270 центнер таряан ажалта үдэрнүүдтэ хүртэбэ. Хоёр электростанцитай энэ артель һаяшаг ехэ хүсэтэй үшөө нэгэ электростанцитай болоо. Айлшадай ерэһэн үдэрынь тосхондо ресторан нээгдээ.

Советскэ сэрэгшэдэй ба таряашадай уулзалга ехэ һайнаар үнгэрөө. Үдэшэнь колхозой Культурын байшан соо Одесскэ сэрэгэй округой дуунай ба пляскын ансамбль ехэ концерт табиба.

Арбан нэгэн һарынгаа түсэб дүүргэбэ

СВЕРДЛОВСК, ноябриин 16. (ТАСС). Мүнөөдэр «Вахрушевуголь» трестын табадахи разрез 1954 оной түсэбөөр нүүрһэ малтан абажа эхилбэ. Предприятиин үйлэдбэриин бүтээсэ табанжэлэй эсэстэ гэжэ хараалагдаһан хэмжээндэ хүрэбэ.

«Свердловскуголь» комбинат 14-дэ түлишэ малтан абалгын арбан нэгэн һарынгаа түсэбые бүхы дээрэнь дүүргээ.

Капитальна заһабарилга хэнгүйгөөр миллион километр ябаба

ВЯЗЕМСКАЯ. (Дальневосточно түмэр зам), ноябриин 16. (ТАСС). Вяземска паровозно депогой ахалагша машинист С. Кабанов капитальна заһабарилга хэнгүйгөөр паровозоо миллион километр ябуулха гэһэн уялга абаһан байгаа. С. Кабановай локомотив капитальна заһабарилга хэнгүйгөөр нэгэ миллион арбан табан мянган километр ябаба. Мүнөө энэ локомотив техническэ талаар һайн байна. Машинист 400 мянган түхэриг мүнгэ алмаба.

Культурын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

Уржадэр Ленинэй орденто Бурят-Монголой оперо ба баледэй театрын байшанда культурын хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөн нээгдэбэ. Тус зүблөөндэ клубуудые, Культурын байшангуудые, библиотекэнүүдые даагшанар секторскэ нэгэдэлнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай культурын таһагые даагшанар болон бусад эдэбхитэд хабаадалсана.

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол ба культурын хүдэлмэрилэгшэдэй зорилгонууд» гэһэн элидхэлые БМАССР-эй Культурын министр нүхэр Р. С. Сафронов хэбэ.

Үсэгэлдэр тус зүблөөн хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

Нютагай Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай худэлмэри тухай

Саг үргэлжын комиссинууд үргэн ниитэ ажалшадые Соведүүдэй худэлмэридэ хабаадуулха талаар эмхидхэлэй горьтойхон худэлмэри ябуулха үүргэтэй. Саг үргэлжын комиссинуудаар дамжуулан Соведүүд арад зонтой холбоо барисаагаа бэхижүүлдэг, парти, правительствын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэдээ тэдэндэ түшэглэдэг, тэдэнтэй хамта олон янзын худэлмэри ябуулдаг байна.

Нютагай Соведүүд саг үргэлжын комиссинуудай худэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ, арадай ажахын бүхы һалбаринуудай, коммунально-ажаһуудалай, медицинскэ болон культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай худэлмэриие һайжаруулхын түлөө, һунгагшадай захяае бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ тэдэнэй творческо үүсхэлые саг үргэлжэ зорюулха ёһотой.

Сэлэнгын аймагай Гусиноозёрско поселково Соведэй нэгэдэхи сесси дээрэ бюджетнэ, культурно гэгээрэлэй, коммунально-ажаһуудалай ба промышленностиин талаар хамта саг үргэлжын 4 комисси байгуулагдаһан юм. Комиссинуудай составта ороһон 20 депутадай олонхинь советскэ органдо түрүүшынхеэ һунгагдаһан байгаа.

Тус Соведэй культурно-гэгээрэлэй комисси худэлмэрээ һайнаар эмхидхэнэ. Энэ комиссиин гэшүүд посёлогой культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай худэлмэриие шалгаа. Шалгалтын дүнгүүд комиссиин заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн, удаань Соведэй II сесси дээрэ табигдаһан байна. Шалгалтын дүнгүүдээр тус комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Лобсанцыренов сесси дээрэ элидхэл хээ. Культурно-гэгээрэлэй худэлмэридэ элирүүлэгдэһэн дутуу дунданuудые усадхаха хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан шиидхэбэри сесси баталан абаа. Һунгагшадай захяануудые бэелүүлэн, Гусиноозёрско № 92 дунда һургуулиин һуралсалай жэлэй дүнгүүдые ба һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлэй ямараар ябажа байһые энэ комисси шалгажа, шалгалтынь дүнгүүд поселково Соведэй табадахи сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Соведэй сессиин шиидхэбэриие бэелүүлхын тула депутадууд ехэ худэлмэри хээ. Үхибүүдэйнгээ һуралсал тушаа зохихо анхарал табидаггүй түрэлхидтэй хөөрэлдөөнүүд үнгэрэгдэһэн байна.

Мүн энэ комиссиин үүсхэлээр модо бэлэдхэлэй участогта ябуулагдадаг культурно-гэгээрэлэй худэлмэри, худэлмэришэдэй ажаһуудалай услови шалгагдаһан байгаа. Эндэ һургуулиин үгы дээрэһээ һургуулиин наһанай 20 шахуу үхибүүд һуралсалда хабаадуулагдаагүй, мүн улаан булан, медицинскэ пункт түхеэрэгдээгүй байһаниинь элирүүлэгдэһэн байха юм.

Эдэ дутуу дунданuудые усадхахын тула поселково Соведэй гүйсэдкомой зууршалгаар энэ участогто һургуули, медицинскэ пункт нээгдэһэн байна.

Мүн коммунально-ажаһуудалай саг үргэлжын комисси Соведэй гүйсэдкомой худэлмэридэ ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Тус комисси (түрүүлэгшэнь нүхэр Войтов) худалдаа наймаанай организацинуудай худэлмэриие хинан шалгажа, ажалшадые эдеэ хоолой ба промышленна эд товараар хангалгые һайжаруулха хэмжээнүүдые абадаг. Худэлмэришэдэй ажаһуудалай условидо анхаралаа хандуулдаг байна. Жэшээнь, № 3 шахтын, рудоуправлениин хирпиисын заводой зарим худэлмэришэдэй тон муу байрада байдагыень, тэндэ столово, буфет болон баниин үгы байһые, магазинайнь заримдаа хэдэн хоногоор хаалтатай байдаг байһые элирүүлһэн байгаа.

Шалгалтын дүнгүүд Соведэй сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, № 3 шахтын худэлмэришэдэй ажаһуудалай условиие һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалһан дэлгэрэнгы шиидхэбэри сесси баталан абаа. Мүн энэ комисси медпунктын худэлмэриие шалгаһан байна. Медпунктын гэрэтэ капитальна заһабари хэгдээгүй, пунктда шухала шухала медикамент үгы, фельдшер нүхэр Самсонова худэлмэридөө хайша хэрэгээр хандадаг байшоо. Худэлмэриин үедэ нүхэр Самсонова пунктаяа хаагаад ябашадаг, шарха уяха, тарилга хэхэ уялгаяа санитарка нүхэр Ошурковада даалгадаг байһан юм. Эдэ дутуу дунданuудые шалгажа элирүүлһэн тухайгаа аймсоведэй гүйсэдкомой элүүрые хамгаалгын таһагта мэдээсэһэн ба Соведэй элүүрые хамгаалгын таһагтай хамта эдэ дутагдалнуудые усадхаха хэмжээ абаһан байна. Гадна, коммунально-ажаһуудалай комисси городые уһаар хангаха, үйлсэнүүдэй нэрэнүүдые болон гэрнүүдэй номернуудые гуримшуулха хэрэгтэ анхарал хандуулдаг байна.

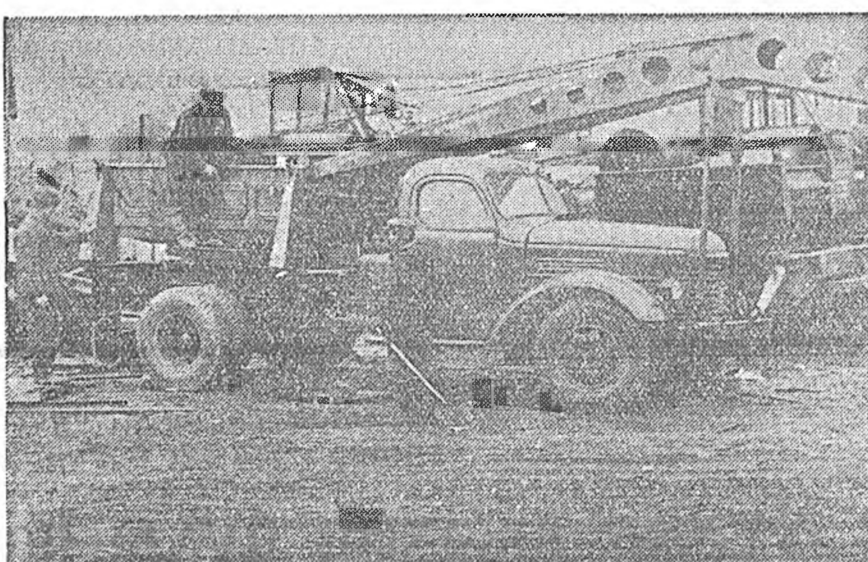
Соведэй промышленностиин талаар комисси (түрүүлэгшэнь нүхэр Залуцкий) муу бэшээр худэлмэрилнэ. Тус комисси паровозно депогой, промкомбинадай худэлмэриие шалгаа.

Гэхэ зуура, Соведэй бюджетнэ комисси (түрүүлэгшэнь нүхэр Иванюв) хангалтагүйгөөр худэлмэрилнэ. Комиссиин гэшүүд эдэбхи үүсхэл гаргаагүй, тиимэһээ энэ комисси финансова хэмжээ-ябуулгануудые һайжаруулха талаар ямаршье худэлмэри хээгүй.

Саг үргэлжын комиссинуудай худэлмэридэ үшөө горьтой дутагдалнууд бии. Соведэй худэлмэридэ эдэбхитэдые хабаадуулдаггүй, депутадууд өөһэдынгөө худэлмэри тухай һунгагшадай урда тоосодоггүй байһаар. Һунгагшадай дурадхалнуудые ба захяануудые бэелүүлхэ хэмжээ үшөө дутамагаар абана.

Поселково Соведэй гүйсэдком саг үргэлжын комиссинуудай худэлмэриие бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг, тэдэнэй зүблөө болон семинар үнгэргэдэг, тоосооень сесси дээрээ шагнадаг болохо зэргэтэй.

П. Щербаков.

Һаяхан Улан-Удын «Механлит» заводой коллектив «ЗИС—150» маркын автомашина дээрэ электрокран зохёон тодхобо. Тус кран үбэлэй сагта модо ашалга дээрэ хэрэглэгдэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: леспромхоз эльгээхэдэ бэлэн болоһон электрокран. Н. Ухоевай фото.

Ажалай түрүүшүүл олошорно

Улан-Удын шэлэй механизированна заводой хашаа соо орохоდо, хүсэтэ машинын мантан томо ухдуураараа элһэ удхан транспортёр дээрэ хаяжа байхань харагдана. Элһэн транспортёрэй дамжан шэлэй шихтэ буридхэлгын цехтэ ороно. Энэ ехэ хүндэ ажал мүн. Тэдэ механизаци хэрэглэһэнэй ашаар хэдэн зуун хүнэй хүсэн алмагдана.

Энэ жэлдэ тус цехын үйлэдбэриин процесс тад ондоо болгогдожо, шэл шанаха түүхэй эдэй шанагар нилээд һайжараа. Эндэ шэл шанадаг түүхэй эд—шихтэ ашаһан вагонеткэнүүд һубариһан ошожо, машинно-ванна цехтэ орон.

Тус заводой худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд ба албахаагшад социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэн, табадахи табанжэлэйнгээ даалгабариие амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Тэдэнэй дунда хэдэн жэлэй түсэбүүдые болзорһоноо урид дүүргэһэн ажалай новаторнууд олон.

Заводой коммунистнууд ба комсомолецууд мүрысөөн толгойлон, ажалай эрхим жэшээ харуулна. Шэл шудхагшад валовой продукци үйлэдбэрилхэ 1953 оной абба һарын программые болзорһоноо 9 үдэр урид—октябриин 22-то дүүргээд, түсэбһөө гадуур гуша гаран вагон шэл арадайнгаа ажахыда үгөө.

Үнгэрэгшэ арбан һарын турша дотор тус завод гарзагүйгөөр худэлмэрилжэ, 5 мянга шахуу түхэригэй гурэнэй мүнгэн алмагдаһан байна. Заводой коллективэй творческоор худэлмэрилһэнэй ашаар, үйлэдбэрилэгдэдэг продукциин өөрынь үнэ 8 шахуу процентээр химдараа.

Заводой коллектив туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарнагүй. Инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ рационализаторска 100 гаран дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ. Һаяхан инженер Гендлин модые утаа руунь хюрөөдэхэ шэнэ станок ухаалан зохёогоо. Тэрэнь ажалай бүтээсые нилээд дээшэлүүлээ. Тэдэ дурадхалнуудай ашаар 140 гаран мянган түхэригэй алмагдаһан байна.

Элэ үдэрнүүдтэ заводой коллектив мүрысөөнэйнгөө темпые улам шангадхана. Нормобо дүүргэлтээр хүн эндэ үгы болонхой. Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй тоо жэлэй эхинһээ хойшо 300 гаран хүнөөр олошоро. Тэдэнэй дунда заводой үнинэй худэлмэришэн, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат Даша Шойдорович Ятупев нормобо 120—140 процент дүүргэхэтээ хамта, нэгэл эдэбээлгые гурба дахин бага болгожо, нэгэдэхи сортын продукци гаргалтые 35 процентээр ехэ болгоһон байна. Мүн шэл отологшо Капитолина Серебренникова, электромонтёр Д. Денисов, слесарь И. Серов ба бусад 1954 оной түсэбөө ажаллажа эхилэнхэй.

К. Исаков.

Ашаануудые түргэнөөр ябуулна

Түмэр замай Мысовая станциин вагонуудые техническэ талаарнь шалгагшадай коллектив арадай ажахыда эльгээгдэхэ ашаануудые графигһаань хожомдуулангүйгөөр ябуулхын түлөө шангаар тэмсэнэ. Мүнөө тус коллектив Улан-Удэ станциин техническэ пунктын коллективтэй мүрысэнэ.

Бригадирнууд нүхэд Елисеенко, Булатов, Старков гэгшэдэй халаанайхид энэ һарын түрүүшын хахадта бүхы поезднуудые техническэ шалгалтаар графигһаань зааханшье гээгдүүлээгүй.

Энэ станциин ашаа тээгшэд вагонуудай байлгые багадхахын түлөө тэмсэнэ. Тэдэнэр поездһоо ашаа буулгахадаа бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, үдэр бүриингөө нормо 170—180 процент дүүргэнэ. Эндэ ашаа тээгшэ нүхэр Кулагин ажалай үндэр показательнуудые туйлана.

М. Бердникова.

Хүдөө ажахын механизаторнуудые халуун анхаралаар хүрээлэе

Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй худэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой II пленумһээ

Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй худэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай областной комитедэй II пленум һаяхан болоо. «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол тухай ба «КПСС-эй Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй тогтоолой гараһантай дашарамдан, профсоюзна организацинуудай зорилгонууд» гэһэн хоёр асуудалнуудые пленумдэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэбэ. Түрүүшын асуудалаар БМАССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министрын орлогшо нүхэр **Автушенко,** хоёрдохи асуудалаар хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй худэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Мельничук** элидхэл хээ.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол манай республикын хүдөө ажахын худэлмэрилэгшэдэй политическэ ба ажалай эдэбхиие улам ехээр дээшэлүүлээ гэжэ нүхэр Автушенко тэмдэглэбэ. Партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолой гараһанһаа хойшо манай республикын зарим колхозуудай, МТС-үүдэй болон совхозуудай ажал худэлмэрээ нилээд амжалтатайгаар шэнэдхэн һайжаруулжа байһан тухай элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд тэмдэглэхэ зуураа, энэ талаар бии байһан ехэнүүд дутагдалнуудые элирүүлээ. Олонхи МТС-үүд ажал худэлмэрээ үшөөл удаанаар шэнэдхэн һайжаруулна. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй уряагаар хүдөө ажахыда бусажа ерэһэн мэргэжэлтэдтэ илангаяа ажаһуудалай ба культурна зохид һайн услови олохон МТС-үүдтэ байгуулагданагүй. Мүнөө олохи МТС-үүдтэ трактор болон хүдөө ажахын бусад машинанuудай намар-үбэлэй заһабарилгын сезон эмхигүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна. Ноябриин 15-най байдалаар, Цагаан Усанай, Үшөөтэйн, Эгэтын, Кяхтын, Закаменай, Ториин болон бусад зарим МТС-үүдтэ нэгэшье трактор, нэгэшье прицепной машина заһабарилгаһаа гараагүй байгаа. Эдэ МТС-үүдтэ заһабарилгада ерэһэн механизаторнуудта ажаһуудалай болон культурна зохид һайн услови байгуулагданагүй, социалистическэ мүрысөөн мууғаар ябуулагдана, ажалай эмхидхэл һула. МТС-үүдтэ заһабарилгын сезониие амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ профсоюзна организацинууд ехэхэн үүргэ дүүргэхэ зорилготой. Гэхэ зуура, олохон МТС-үүдэй профсоюзна организацинууд, дирекци болон партийна организацида һулаар туһална. МТС-үүдэй профсоюзна организацинууд механизаторнуудай дунда наукын туйлалтанууд болон түрүүшүүлэй худэлмэриин дүй дүршэлые муугаар нэбтэрүүлнэ. Энээнэй тулада хүдөө ажахын темэнүүдээр лекци, элидхэл болон хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэнэгүй. Гадна, хүдөө ажахын литература, газетэ, журналнууд механизаторнуудай дунда үсөөнөөр тараагдана.

—Мүнөө үедэ механизаторнуудай политическэ мэдэрэлые дээшэлүүлхэһээ гадна, эрдэм мэргэжэлыень дээшэлүүлхын тулада тэдэндэ бүхы арга боломжонуудые нээжэ үгэхэ шухала,—гэжэ агроном нүхэр **Рампилова** хэлэбэ.—Энэ жэлдэ хэдэ хэдэн МТС-үүдтэ агро-зоотехническэ курсанууд шэнээр нээгдэхэнь. Тэдэ курсануудта заһабарилгада ябажа байһан бүхы механизаторнуудые хабаадуулхын ба занятинуудайнь удха түгэлдэр, идейнэ үндэр хэмжээндэ үнгэржэ байхын тулада МТС-үүдэй профсоюзна организацинууд шухала хэмжээнүүдые эртээнһээ абаха зэргэтэй.

Удаань нүхэр Рампилова МТС-үүдэй профсоюзна организацинуудай хүтэлбэрилхы органуудые бэлэдхэл һайнтай кадрнуудаар бэхижүүлхэ шухала байһан тухай онсолон тэмдэглэбэ. Юуб гэхэдэ, мүнөө трактористнуудай МТС-эй штатна худэлмэрилэгшэд болоходонь профсоюзна организацинууд хэдэн зуун гэшүүдтэй болохо байна бшуу.

МТС-үүд болон «Заготзерногой» пунктнуудта аюулгүй байдал сахиха хэрэг һулаар табигданхай, ажалай журам сахигданагүй гэжэ үгэ хэлэһэн олохон хүнүүд тэмдэглэбэ. «Заготзерногой» пунктнуудта ажал ехэтэй худэлмэринүүд механизацилагданагүй. Таряа ашаха, зөөхэ худэлмэриин механизацилагдаагүй дээрэһээ олонхи пунктнуудта хүнүүд өөһэдөө таряа зөөнэ. Эдэ мэтын дутагдалнуудые усадхаха хэрэгтэ профсоюзна организацинууд анхаралаа хандуулжа байха зэргэтэй.

Механизаторнуудта ажаһуудалай болон культурна услови байгуулха шухала хэрэгтэ хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй худэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Мельничугай анхаралаа багаар хандуулдаг тухай Ехэ-Кударын МТС-эй худэлмэришэдэй комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр **Горюнов** хэлэбэ. Гадна, профсоюзуудай обкомой худэлмэрилэгшэд хүдөө нютагуудаар үсөөн ябана, хаа яа ябахадаашье профсоюзна эхин организацинуудта бодото туһаламжа үзүүлнэгүй гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Профсоюзуудай обкомой энэ дутагдалые үгэ хэлэһэн олохон хүнүүд тэмдэглэһэн байна.

Мүнөө заһабарилгын үедэ МТС-үүдтэ механизаторнууд олоороо сугларба. Энэ үбэлдөө заһабарилгада хабаадаһан механизаторнуудта илангаяа ажаһуудалай болон культурна услови байгуулха хэрэгтэ МТС-үүдэй профсоюзна организацинууд гол анхаралаа хандуулха зэргэтэй. Гадна, колхозуудта малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын тулада МТС-үүдэй профсоюзна организацинууд дары хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Пленум хэлсэһэн асуудалнуудаараа дэлгэрэнгы шиидхэбэринүүдые баталан абаа.

КРИТИКЭ БА БИБЛИОГРАФИ

Удха һайнтайгаар, уран хурсаар бэшэхын түлөө

Манай «Бурят-Монголой үнэн» газетын редакцида эхилэн бэшэжэ байгаа залуу нүхэдэй шүлэгүүд олоороо ерэжэ байдаг. Тэдэнэр арадайнгаа амгалан тайбан ажабайдалые, эб найрамдалай түлөө тэмсэлые, түрэл инаг Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэриие, советскэ хүнүүдэй эрхим һайн шэнжые уранһайханай арга зэбсэгүүдээр зураглан харуулхые эрмэлзэнэд. Зүгөөр, залуу бэшэгшэдэй ехэнхи шүлэгүүд идейнэ талаараа, уран найруулгаараа хүсэд һайн болоогүй, ехэ олон дутуу дунданuудтай байдаг. Тэдэниинь тодорхойлхын тула залуу бэшэгшэ нүхэр Цырендоржи Дулзыновай (Бичурын аймаг) нэгэ шүлэгые хараад үзээе. Үшар юуб гэхэдэ, тус шүлэг дотор байһан алдуу, дутуунууд һая бэшэдэг болоһон олонхи нүхэдүүдэй шүлэгүүд дотор дайралдадаг.

Эли байхынь тула тэрэ бишыхан шүлэгые бүлтыень харуулхамнай. Нүхэр Ц. Дулзыновай шүлэг «Партиин уряагаар» гэжэ нэрэтэй. Тэрээн дотор иигэжэ хэлэглэнэ:

Түүхэтэ тогтоол партиингаа
Таашаан зүрхөөрөө абаад,
Түрэһэн нютагайм хүнүүд
Патриотизмаар харюусабад.
Үсэгэлдэр...
Орёо онһон станогоор
Деталь отологшо токарь,
Чертёж зурааша инженер,
Мэдээ буридхөөшэ зоотехник...
Мүнөөдэр...
Түрэл партиингаа уряагаар
МТС-эй мастерской оробол,
Колхозой поли гарабал,
МТФ ерэбэл
Эрдэм дүршэлөө ханилуулжа,
Хүдөө ажахыгаа хүгжөөхөө.

Энэ шүлэгые уншаад байхадамнай, авторай юун тухай хөөрэхэ гэһэниинь эли болоно. Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые дүүргэлтэ болгон, манай ороной, тэрэ тоодо республикымнайшье бүхы нютагуудай колхозуудта, МТС-үүдтэ худэлмэрилхээ хүдөө ажахын олон тоото мэргэжэлтэд ерэжэ байна бшуу. Энээн тухай шүлэг бэшэхэ гээшэ тон хүндэтэй ба һайшаалтай хэрэг мүн. Зүгөөр, залуу автор энэ шэнэ темэ дээрэ бэшэхэ зуураа, шүлэгөө тодорхой һониноор, уран хурсаар гаргажа шадаагүй. Харин юрэнхы үгэнүүдээр «деталь отологшо токарь», «чертёж зурааша инженер», «мэдээ буридхөөшэ зоотехник» партиин уряагаар хүдөө гаража, МТС, колхозуудта худэлмэрилбэ гэжэ хэлээд лэ дүүргэнэ. Энэ «һониниинь» авторай хөөрэхын урда тээ үнинэй мэдээжэ байгаа ха юм. Иигэжэ бэшэхын орондо, залуу бэшэгшэ тус хэмжээ-ябуулгада өөрынгөө зүгһөө ямар зэргээр хандаһанаа тодорхойлон, событиин али нэгэн талаһаань онсо, һонирхолтой, шэнэ зураг харуулха байгаа.

Һанаад үзэхэдэ, хүдөө ажахыда худэлмэрилхээ хэды олон ондоо абари зантай, хүсэл эрмэлзэлгэтэй хүнүүд ошоно гээшэб! Тэдэ бүгэдые миил юрэнхыгөөр, мэдээсэл хэһэн шэнгеэр бэшэхын орондо, ямар нэгэн талыень абаад, тобойсо харагдама, хүнэй сэдьхэлдэ хүрэмэ гүнзэгы удхатайгаар найруулха зэргэтэй байгаа. Тиигэбэлынь лэ шэнэ темые шэнэ ёһоор харуулжа болохо һэн. Энэнь тус шүлэгэй гол, шиидхэхы дутагдал болоно. Гадна, шэнжэлэгдэжэ байгаа зохёол дотор уранһайханай арга зэбсэгүүд (элдэб сасуулганууд, метафоранууд, зорюута ехэдхэн бэшэлгэ гэхэ мэтэ) хэрэглэгдээгүй. Юрэнхы хэлбэриинь талаар харахадашье, манай шүлэг зохёолгодо үргэнөөр хэрэглэгдэжэ байгаа рифмэ тааруулга, толгой холбуулга болон бусад зүйлнүүд баримталагдаагүй байха юм. Мүн бурят-монгол арадай үгэ хэлэнэй баялиг энэ шүлэг дотор хэрэглэгдээгүй гэжэ уншаад байхада элеэр харагдана.

Дээрэ харуулагдаһан шүлэгэй дутуунууд мүн нүхэд А. Кузьминай (Курумканай аймаг), В. Будажаповай, Б. Цырендылыковэй (Улан-Удэ), Н. Бальжировагай, В. Банзаракцаевай, В. Будаевай (Иволгын аймаг), Д. Лудановагай (пединститут), Ц. Дымчиковэй (Яруунын аймаг), Шириповэй (Бичурын аймаг), Н. Цыреновэй (Мухаршэбэрэй аймаг), Б. Халзановай (Сэлэнгын аймаг), С. Цыреновэй (Закаменай аймаг) болон бусадай эльгээһэн шүлэгүүд дотор дабтагдана.

Манай залуу бэшэгшэд энэ шүлэгэй дутуу дунданuуд тухай дуулаад байхадаа, хайшан гэбэл һайнаар бэшэдэг болохобибди гэжэ гү, али ямар нэгэн шүлэгые эгээ юун дээрэһээнь эрхимээр зохёогдоһон гэжэ сэгнэхэ хэрэгтэйб гээд асуужа болохо. Тиигэбэлынь жэшээ болгохын тула залуу поэт Николай Дамдиновай нэгэ бишыхан шүлэгые хаража үзээбди. Тэрэ шүлэгынь «Шэнэ одон нособо» гэжэ нэрэтэй.

Эрдэм наукын Ордон болоһон Московско университедэй баригдаһан тухай автор иигэжэ бэшэнэ:

Хүндэтэ астроном! Шэртэнэт
огторгой тээшээ.
Хэды мүшэдые бэдэржэ олообта,
хэлыт.
Һаяхан дээрэмнай залуухан
одон носошоол,
Һаргама гэрэлтэй, хушуутан
байнал даа. харыт.
Тэрүү-тэрэ, Ленинскэ хадаһаа
өөдэө...
Тэнгэриин мүшэд шэнэ хүршэеэ
гайханал:
«Хүнэй гараар бүтэһэн аад лэ,
юрэдөө,
Хурсашье гэрэлтэйнь, ехэшье
гээшэнь — һайхан лэ».
Мүшэтэ картаяа, хүндэтэ
астроном, иран,
Мүнөөхи шэнэхэн одоёо
тэмдэглээ:
Сириушье бэшэ, Венерэшье,
бэшэ, харин
Советскэ эрдэмэй одон гэжэ
нэрлээ.

Манай орондо бии болоһон шэнэ ехэ барилга тухай хэлэхэ зуураа, Николай Дамдинов миил юрэнхы үгөөр хизаарлаад, тэндэ тэндэ, тиимэ тиимэ юумэн бүтээгдэбэ гээд дүүргэнэгүй. Хэрбээ тиигээ һаань, тус шүлэгынь ямаршье гүнзэгы удхагүй, һэбхи зүйл болохо һэн. Харин эрдэмтэдые бэлэдхэдэг гуламта болоһон Московско университедэй үүлэ тулама үндэр һайхан байшангай түхэлыень газаа талаһаань ажаглан хараха зуураа, залуу поэт манай орондо эрдэм наукын али зэргэ ехээр хүгжэһэн тухай эли тодоор хэлэнэ бшуу. Энэнь тус шүлэгэйнь поэтическэ гол шухала удхань болоно. Эгээл иимэһээ шүлэг дотор ороһон мэдүүлэлнүүд хоорондоо нигта холбоотой, ямар нэгэн хубиһаань гансашье үгэ абаад хаяхын аргагүй. Үгэ бүхэн бэе бэетээ барисаатай байха зуураа, өөһэд өөһэдөө ямар нэгэн тусхай удха даажа, нэгэ бүхэли зохёолой таһаршагүй хубинууд болоно.

Шүлэгэйнгөө һүүлэй мүртэ дүн гаргахадаа, огторгойдо яларһан шэнэ одые поэт «советскэ эрдэмэй одон гэжэ нэрлээ» гээд дүүргэнэ. Энэнь дэлхэй дээрэ эгээ түрүү һуури эзэлдэг манай Эхэ ороной наукые магтан дуулаһан удхатай болоно бшуу. Энэ шүлэг бүхы хэлбэриингээ талаар яһала шэнээр, хурсаар найруулагданхай, поэтическэ образуудынь эли тодо.

Манай Бурят-Монголой залуу поэзидэ өөһэдынгөө нэмэри, оруулалта хэхые эрмэлзэһэн эхилэн бэшэгшэдэй зорилго юуб гэхэдэ, тэдэнэр бэшэжэ байгаа темээ али бүхы талаһаань гүнзэгыгөөр мэдэхэ, тэрэнээ удха һайнтайгаар, уран хурсаар найруулхые оролдохо ёһотой. Тиихын тулада уранзохёолшо бүхэн ниитэ эрдэмээ, поэтическэ мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, ажабайдалые һайса шэнжэлхэ уялгатай. Гэхэтэй хамта, манай залуу бэшэгшэд өөһэдынгөө творчестводо заримдаа тон харюусалгагүйгөөр, һанаа амараар хандадаг байна. Жэшээлхэдэ, зарим нүхэд ямар нэгэн темэдэ шүлэг бэшэхэдээ удаан саг соо һайса бодожо үзөөд, хэдэн дахин буулгажа бэшээд, үетэн нүхэдтэеэ хамта уншажа, заһаха, мүлихын орондо, үдэрэй 2—3 шүлэг «зохёогоод», хүсэд буулгажа бэшэншьегүйгөөр редакцида эльгээжэрхинэ. Иимэ «зохёолой» ямаршье үрэ үгэхэгүй байһаниинь хэндэшье элитэ.

Манай эхилэн бэшэгшэдэй ехэнхи хубинь һургуулиин үхибүүд юм. Тиимэһээ тэдэнэр өөһэдынгөө зохёолнуудые эгээн түрүүн һургуулиингаа литературна кружогуудта зүбшэн хэлсүүлхэ, ханын газетэнүүдтэ гаргуулха, багшанартаа уншуулха ёһотой. Энэ хадаа шүлэгүүдээ дахяад заһабарилха, хурсадхаха ябадалдань тэдэ авторнуудта нилээд туһалха байна. Зүгөөр, бүхы шүлэг бэшэдэг хүнүүд бултадаа поэдүүд болохо юм, үгышье һаа мүнөө болошоод байна гэхын аргагүй. Энээн тухайда манай советскэ элитэ поэт Михаил Исаковский иигэжэ хэлэнэ: «Зарим залуу хүбүүд, басагад поэдүүд болобо гээшэбди гэжэ бэеэ һамааруулаад, алдар нэрэтэй болохын тула һургууляашье хаядаг һэн. Зүгөөр, тэдэнэр эсэсэй һүүлдэ алдартай, солотойшье болоһон юумэгүй, харин дэмы бэеэ зобоодог байгаа».

Дүй дүршэл ехэтэй, оюун бэлигтэ поэдэй энэ хэлэһэн үгэнүүдые эхилэн бэшэгшэд, илангаяа һургуулиин үхибүүд хододоо һанажа ябаха ёһотой. Яахадааб гэхэдэ, манай шүлэгшэд — һургуулиин һурагшад заримдаа гэрэйнгээ даабариие дүүргэхэеэ мартаад, шүлэг бэшэжэ ородог гү, али урок соогоошье тэрэнээ буулгажа һуудаг юм. Тэрэ хадаа манай һанахада тон буруу.

Эхилэн бэшэгшэдэй дундаһаа зарим нэгэн нүхэд өөһэдынгөө ухаа бодолоор зохёохын орондо бусад поэдүүдэй шүлэгүүдые һажаалгадаг, үнгэрхэдөө бүхэли бадагуудые тэрэ зандань абаал табидаг зантай. Энэнь саашадаа яашье тэсэшэгүй хүн зониие мэхэлхэ гэһэн һэдэл мүн. Уранзохёолшо хадаа (наһатайшье, залуушье һаа) үдэр бүриин ажабайдал соо шэнэ зүйлнүүдые өөрөө тодорхойлон оложо гү, али хуушаншье байһан баримтануудые шэнэ ёһоор, шэнэ аргануудаар гэрэлтүүлэн найруулха ёһотой бшуу. Тэрэнэй бэшэһэн зохёол бүхэн арад зониие ажал габьяада, амжалта илалтада уряалжа, сэдьхэл зүрхыень хүдэлгэхэ, зоримжуулха ёһотой. Тиигэбэл лэ поэтическэ зохёол бодото үүргэеэ дүүргэхэ гээшэ.

Тиимэ һайн зохёолнуудые бэшэдэг болохын тула уранзохёолшо бүхэн арад зоной ажабайдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ, өөрынгөө юрэнхы эрдэмые ба поэтическэ мэргэжэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ зорилготой. Ородой классическа ба советскэ литературын эрхим зохёолнууд, түрүү уранзохёолшодой дүй дүршэл хадаа манай бүхы уранзохёолшодто, илангаяа эхилэн бэшэжэ байһан нүхэдүүдтэ сэгнэшэгүй ехэ туһаламжа үзүүлжэ байна. Тиимэһээ өөрынгөө арадай хэлэнэй баялигуудые аман зохёолнуудые оролдосотойгоор шудалхынтаяа хамта, ород болон советскэ литературатай гүнзэгыгөөр танилсаха гээшэ манай бүхы бэшэдэг хүнүүдэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Ч. НАМЖИЛОВ.

ТУРУУШУУЛАЭИ ДУЙ ДУРШЭЛЫЕ УРГЭНӨӨР ХЭРЭГЛЭГТЫ!

ҺҮ ЕХЭЭР ҮГЭДЭГ ҮНЕЭДЫЕ ИИГЭЖЭ ҮСХЭБЭРИЛНЭБДИ

К. ИЛЬИН, Бурят-Монголой зооветинститудай һуралсалай-туршалгын ажахын зоотехник.

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол соогоо КПСС-эй Центральна Комитедэй сентябрьска Пленум малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй урда үргэн ехэ программа табяа.

Колхозуүд, совхозууд болон МТС-үүд ойрын хоёр—гурбан жэл соо эбэртэ бодо малайнгаа тоо толгойе олошоруулха ба ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри хэхэ зэргэтэй.

Манай республикын зарим колхозууд, мүн манай зооветеринарна институдай һуралсалай-туршалгын ажахы малай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды амжалтануудые туйлаһан байна. Манай ажахын зарим түрүү һаалишадай, жэшээлхэдэ, энэ жэлэй үнгэрһэн 9 һара соо һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 4280 литр һү һааһан З. Максимовагай, 3600 литр һү һааһан А. Ахминеевагай болон бусад һаалишадай алдар нэрэнь мүнөө суута гаранхай. Үнгэрһэн 9 һара соо манай һуралсалай-туршалгын ажахыда һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3400 литр һүн һаагдаа.

ТЭЖЭЭЛЭЙ БАЗА БАЙГУУЛГА

Һуралсалай-ажахын хүдэлмэрилэгшэд сабшалангай болон тарилгын хойноһоо харууһалга һайнаар хэдэг дээрэһээ хээрын сабшалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 20 центнер үбһэ, гектар газарһаа 35 центнер шахуу зелёнко жэл бүри хуряадаг байна. Энэ жэлдэ гектар газар дээрэһээ дунда зэргээр 460 центнер корнеплодууд хурягдаа, табан нүхэн соо хамта 125 тонно силос дарагдаа. Силосэй нүхэн бүхэн цементировалэгдэһэн, сиростэ ороһон зүйлнүүд һайнаар хэрэглэгдээд, горьтойгоор дарагдаһан ба шоройгоор хушагдаһан байна. Бидэнэр малдаа силос ехэнхидээ февраль һарын тэнгээр үгэжэ заншалдагбди. Дүй дуршэл дээрэһээ харахада, манай эндэхи эрхэ байдалда малда шэмэтэ тэжээл ехээр бэлэхэдэ аргагүй һайн байна. Гадна, майн һараһаа ноябрь хүрэтэр малай тэжээлдэ ногоон конвейер зүбөөр эмхидхэлгэдэ шухала анхарал хандуулагдаха ёһотой. Бэшэ сагуудта үнеэд ехэнхидээ силос болон корнеплодуудые эдижэ гарадаг.

Манай ажахыда зунай сагта ногоон тэжээлдэ ородог культуранууд малда иимэ сагуудта эдюулэгдэдэг: намарай хара таряан — майн 15-һаа июниин 10 хүрэтэр; люцернэ—июниин 11-һээ июлиин 25 болотор; зелёнко — июниин 25-һаа июлиин 5 болотор: хээрын ногоо—июлиин 5-һаа августын 1 болотор; тэжээлэй корнеплодууд — август, сентябрь, октябрь һаранuудта.

Эдэ культурануудые хүсэдөөр, зүг болзортонь таряад байгаа һаа, малаа түхэреэн жэл соо ногоон тэжээлээр хангаха арга олдоно. Харин зунай ба намарай сагуудта ургасын ямараар ургаһанһаа болоод, ногоон тэжээл эдюулхэ болзор зарим тэды ондоо болгогдодог. Иимэ зорилтымтайгаар эдеэлүүлхэдээ тус тус үнеэдэй ямар тэжээл дуратайгаар эдидэг, ямарта дурагүй байдагыень хараадаа абажа эдеэлүүлхэ ёһотой олгогдоно. Жэшээлхэдэ, зарим үнеэд кабачки гэжэ ургамалые муугаар эдидэг байха юм. Энэ ушарһаа тиимэ үнеэдэй тэжээлые турнепсээр, мүн бусад культурануудаар һэлгэжэ болодог. Иматтал энээнэй ашаар һүүлэй хэдыхэн жэлэй урда һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2690 килограмм һү һаадаг байһанһаа мүнөө 4380 литр һаадаг болообди. Зарим түрүү һаалишад, жэшээлхэдэ, Ахминеева, Баженова болон бусад олоншье ехэ һү һаагаа. Һүүлэй 4 жэл соо манай ажахыда һаамхай үнеэн бүриһөө һү һаалгые хаража үзэхэдэ жэл бүри нэгэ үнеэнэй һү һаалгэ дунда зэргээр 600—700 литрээр дээшэлһэн байна. Илангаяа зун-үбэлэй сагта һүн ехээр һаагдаг. Яахадааб гэхэдэ, энэ сагта манай ажахыда шэмэтэ тэжээл хүрэхэ хүрэхөөр байдаг юм. Үбэлэй ехэнхидэ адляар ехэ һү һаажа байһанай тулада бидэнэр хабартаа майн һараһаа эхилэн, намарай хара таряан манай ургаһан поли дээрэ үнеэдээ адуулдаг байнабди. Хүйтэн, ута үбэлэй үнгэрхэлөөр үнеэд намарай хара таряае ногоон тэжээл болгон ехэ амтархажа эдидэг юм.

Бидэнэр сабшалан болон бэлшээриингээ газарнуудые шадамараар, зүбөөр ашагладаг. Һайжаруулдаг болоһонойнгоо ашаар тэжээлэй элбэг дэлбэг, тогтууритай базатай болообди. Манай эндэ тэжээлэй севооборот байгуулагдаа, тэжээлэй корнеплодуудай тарилгые харууһалгада ба элдүүрилгэдэ түрүү агротехникэ хэрэглэгдэнэ.

ЗАЛУУ МАЛЫЕ ТҮЛЖҮҮЛГЭ

Хойшо хойшодоо үүлтэр һайнтай, ашаг шэмэ ехээр үгэдэг малтай болохын тулада залуу малаа зүбөөр ба һайнаар харууһалжа түлжүүлхэ гээшэ ехэхэн удхашанартай. Энэ хүдэлмэри тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ юм. Юуб гэхэдэ, бидэнэр малшад, малажалай мэргэжэлтэд, зүбөөр бэежэһэн, тобир тарган, ашаг ехэтэй, номгон малнуудые түлжүүлхэ ёһотойбди.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай эндэ залуу мал түлжүүлгын хэдэ хэдэн шэнэ арганууд хэрэглэгдэнэ. Илангаяа тугалнуудые түлигдэдэггүй байрада байлгажа түлжүүлдэг арга үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо. Энэ аргын үлүү һайн ба социалистическэ малажалай саашадаа амжалтатайгаар хүгжэхэ хэрэгтэ ехэхэн удхашанартай байһаниинь дамжаггүй. Манай жэшээгээр Иволгын аймагай олохон колхозууд, мүн бусадшье аймагуудай колхозууд тугалнуудаа түлигдэдэггүй байрануудта олоорнь түлжүүлдэг боложо байна. Гэхэ зуура, энэ арга хэрэглэхын тулада һайнаар бэлдэхэ, бүхы условинуудые бии болгохо хэрэгтэй юм.

Манай фермэ дээрэ дүй дуршэл ехэтэй болоһон малшан К. Давыдова туалшанаар гурбадахи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. Тэрэ болбол эдэ жэлнүүд соо нэгэшье тугал гарзалуулангүйгөөр 200 гаран тугалнуудые түлигдэдэггүй байрада байлгажа түлжүүлээ. Тэрэнэй хаража байһан тугалнуудай амидын шэгнүүр сүүдхэ соо дунда зэргээр 700—800 грамм нэмэдэг.

Тугалнуудые түлигдэдэггүй байрада байлгажа түлжүүлхэ арга хадаа тэдэнэй махабадайнь хүгжэлтэдэ ба ашаг шэмэ ехээр үгэдэг мал бололгодонь ехэхэн удхашанартай. Энэ аргаар түлжүүлэгдэһэн малнууд шанга бэетэй, тобир байдаг тула хүйтэ абажа ба бусад үбшэнүүдээр үбдэдэггүй юм. Мүн ашаг шэмэ ехээр үгэдэг мал болодог.

Залуу малые зоотехническэ наукын ёһоор түлжүүлхэдэ малай үүлтэр эли бодо һайжардаг, ашаг шэмэ үгэлгэнь жэл бүри дээшэлжэ байдаг. Залуу малые түрэхэһөөнь хойшо зүбөөр ба һайнаар эдеэлүүлхэ, харууһалха гээшэ шиидхэхы удхашанартай.

Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ үнеэдэй һүнэй-товарна фермынхид тугалнуудаа тэрэшэлэн түлигдэдэггүй байрада байлгажа түлжүүлдэг болоо. Энээнэй ашаар эндэ һүүлэй гурбан жэл соо тугалнуудай үхэхэнь урданайхида орходоо һураггүй үсөөрһэн байна. Энээниие хэрэглээгүй байхадань тус колхоздо абтаһан тугалнуудай 25 процентнь үхэдэг байгаа.

ТУГАЛЛАХА БА ТУГАЛЛАҺАН ҮНЕЭДЫЕ ХАРУУҺАЛГА

Үнеэдһээ һү ехээр һаахын тулада тэдэниие хээлитэй ябахадань, мүн тугаллаһан хойнонь һайнаар ба зүбөөр эдеэлүүлжэ байха гээшэ ехэхэн удхашанартай. Манай ажахыда тугаллаха үнеэд хододоо хүсэ шадал һайнтай байдаг. Энээнэй тулада бидэнэр үнеэдые тугаллахаһаань хоёр һара урид шэргээдэг ба саашадаа һайнаар эдеэлүүлжэ, харууһалжа байдагбди. Шэргээгдэхэ үнеэдэйнгээ һү ехээр үгэжэ байгаа һаань, шэмэтэ тэжээл үгэлгээ бага болгодог ба үсөөнөөр һаадаг байна. Үнеэдэйнгээ шэргээд, дэлэн соонь һүнэй огто ородоггүй болоходонь тэжээл нэмэжэ үгтэдэг.

Тугаллаха үнеэдэй амидын шэгнүүрые ба һү али зэргээр үгэдэгые хараадаа абажа, тэдэниие эдеэлүүлхэ шухала. Бидэнэр һаалгажа байһан үнеэдтэй адляар тэдэниие үдэрэй дүрбэ дахин эдеэлүүлдэг ба уһалдаг байнабди.

Зунай бэлшээриин үедэ үнеэд тугаллахаһаа 4—5 үдэр урда тээ байрадаа байлгагдажа, тэдээндэ ногоон тэжээл эдюулэгдэдэг. Бэлшээриин газарай ногоо муутай байдаг тула тугаллаха үнеэдтэ ногоо сабшагдажа эдюулэгдэдэг юм. Гадна, минеральна тэжээл болохо мел, модоной хөө ба дабһа эдюулэгдэжэ байдаг. Үнеэнэй тугаллаһанай һүүлдэ хахад час, час болоһон хойно тэрээндэ бүлеэдхэгдэһэн нэгэ хүнэг тухай уһан уулгагдадаг ба дуран соонь үбһэ үгтэдэг. Удаань уурагыень һаадагбди.

Һаалишаднай тугаллаһан үнеэгээ хүйтэ абхуулхагүйн тулада дулаанаар байлгадаг. Һая тугаллаһан үнеэд түрүүшын 7—8 хоног соо сүүдхэдээ 5—6 дахин, тиигээд саашадаа үдэрэй дүрбэ дахин һаагдадаг байна. Тугаллаһанһаань хойшо 8—10 хоноһон хойнонь үнеэдые тэжээлэй хүсэд нормоор эдеэлүүлдэг байнабди. Гэбэшье, дэлэнгэйнь ямар байһые хараадаа абалсаха хэрэгтэй. Хэрбээ дэлэнгэйнь хуушан хэмдээ ороод байгаа һаань, һү үгэлгыень дээшэлүүлхын тулада сүүдхэдээ 10—15 процент тэжээл нэмэжэ үгэдэг байнабди. Үнеэдэй тэжээлэй нормые табихадаа тэдэнэй амидын шэгнүүрые, наһыень ба урда декадада али зэргэ һү үгэһыень хараадаа абаха хэрэттэй.

Манай фермын малай байра соо хүдэлмэринүүд үдэрэй гүримай ёһоор нэгэл хэмдээ үнгэргэгдэдэг. Манай гүрим иимэ юм: 4-һөө 6 час хүрэтэр—үглөөнэй һаалга, 6-һаа 7 час хүрэтэр—уһалалга, эдеэлүүлгэ ба наг шэбхэ гаргалга, 7-һоо 8 час хүрэтэр—үнеэдээ аршажа сэбэрлэлгэ, 8-һаа 10 час хүрэтэр—үнеэдые амаруулга, 10-һаа 12 час хүрэтэр — хоёрдохи һаалга, 12-һоо 14 час 30 минута хүрэтэр — үнеэдые сэбэр агаарта гаргалга, 14, 30-һаа 15 час хүрэтэр—тэжээл буйлуулан бэлэдхэлгэ, 15-һаа 16 час 30 минута хүрэтэр—гурбадахи һаалга, 16, 30-һаа 17 час 30 минута хүрэтэр—үнеэдые уһалалга, 17, 30-һаа 20 час хүрэтэр—үнеэдые амаруулга, 20-һоо 21 час хүрэтэр—үнеэдые уһалалга ба эдеэлүүлгэ, 21-һээ 22 час хүрэтэр—дүрбэдэхи һаалга, 22 час 15 минутада үдэшын бүдүүн тэжээл үгэлгэ.

Хүдэлмэриин үдэрэй гүримые бага зэргээршье эбдээ хада үнеэд һү үгэлгээ доошолуулдаг байна. Бидэнэр һү ехээр үгэдэг үнеэдые харууһалха, эдеэлүүлхэ гүримые илангаяа наринаар сахидагбди.

Манай һуралсалай ажахые гүрэн тэдхэдэг, ямар нэгэн онсо услови байгуулдаг, тиимэһээ тэндэ үнеэдэй һү үгэлгэ ехэ байдаг гэжэ зарим хүнүүд бододог. Энэ һанал бодол буруу гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Бидэнэр малдаа өөһэдөө һайн услови байгуулдагбди. Үнеэдэй һү үгэлгые дээшэлүүлхын тулада тэдэниие һайнаар эдеэлүүлхэ ба харууһалха хэрэгтэй гэжэ һайса ойлгоһон манай малшад ажахынгаа бүхы арга боломжые хараадаа абалсан, өөһэдөө хүсэ шадалаа гамнангүй ажалладаг.

Үнеэдые зүбөөр гүримшүүлэгдэһэн нэгэ сагта һаажа байха гээшэ тэдэнэй һү үгэлгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн удхашанартай. Гадна, үнеэдые һаахадаа шууяа гаргаха, хараахa, сохихо хэрэггүй. Тиибэл, үнеэд эбилжэ үгэдэггүй, һүниинь бага байдаг юм. Манай һаалишад үнеэдээ һаахынгаа урда тээ дэлэнгыень бүлеэн уһаар угаадаг ба дулаан компресс табидаг, удаань сэбэрхэн хуурай полотенцээр хататарынь аршадаг юм. Һаахын урда тээ, һааһанайнгаа һүүлдэ үнеэдэй дэлэндэ массаж хэгдэнэ.

Үнеэдые механическаар һааха гээшэ тэдэнэй ашаг шэмэ үгэлгые ехээр нэмээдэг ба һаалишадай ажалые нилээд хүнгэдхэдэг байна. Манай эндэ үнеэд тугаллаһанайнгаа һүүлдэ 15—20 хоноод механическаар һаагдажа эхилдэг. Үнеэдые һаахын урда тээ дэлэнгынь мүн лэ угаагдадаг, массаж хэгдэдэг байна. Электрын хүсөөр һааһанай һүүлдэ үнеэнэй дэлэн соо нэгэ бага һүн үлэшэдэг юм. Манай һаалишад тэрэ үлэһэн һүеынь гараараа һаадаг.

АЖАЛАЙ ЭМХИДХЭЛ

Малай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ һаалишадай ажалые зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ ехэхэн удхашанартай. Манай эндэ нэгэ һаалишанда 10—11 үнеэд даалгагдажа үгтэдэг. Һаалишад үнеэдээ аршажа сэбэрлэхэ, наг шэбхыень арилган гаргаха, малай байра соо дежурлаха уялгатай. Энэ жэлэй декабриин 1-һээ манай ажахыда һаалишад хоёр халаанда хүдэлмэрилдэг болохонь. Энээнэй ашаар һаалишадай ажал нилээд хүнгэржэ үгэхэ байна.

Малай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ фермэ дээрэ тоо бүридхэлые һайнаар табиха гээшэ ехэхэн удхашанартай. Манай һаалишад даажа абаһан бүлэг үнеэдһээ, мүн тус тус үнеэн бүхэнһөө һү һааха жэлэй, һарын, үдэрэй даалгабаритай байдаг. Үнеэн бүхэнһөө һаагдаһан һүн аминдаа шэгнэгдэдэг. Тиимэһээ ямар үнеэнэй һү үгэлгээ дээшэлүүлжэ байһыень бидэнэр һайн мэдэдэг байнабди. Хэрбээ ямар нэгэн үнеэнэй һү үгэлгээ гэнтэ доошолуулаа һаань, түргэн хэмжээнүүд абтадаг.

Манай ажахын бүхы һалбаринуудай амжалтатайгаар хүгжэхэтэй хамта мүнгэн олзо доходнай ехээр ургана. Ашаг шэмэ ехэтэй үнеэдһээ гадна, гахай, хони, ямаа, адуу ба шубуу амжалтатайгаар үсхэбэрилнэбди. Манай ажахы илангаяа племенной мал үсхэбэрилхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулдаг. Жэл бүри 40—50 толгой 1-дэхи классай ба элитнэ буруун бухануудые, мүн тэрэ тухай эмэ буруунуудые республикынгаа колхозуудта худалданабди.

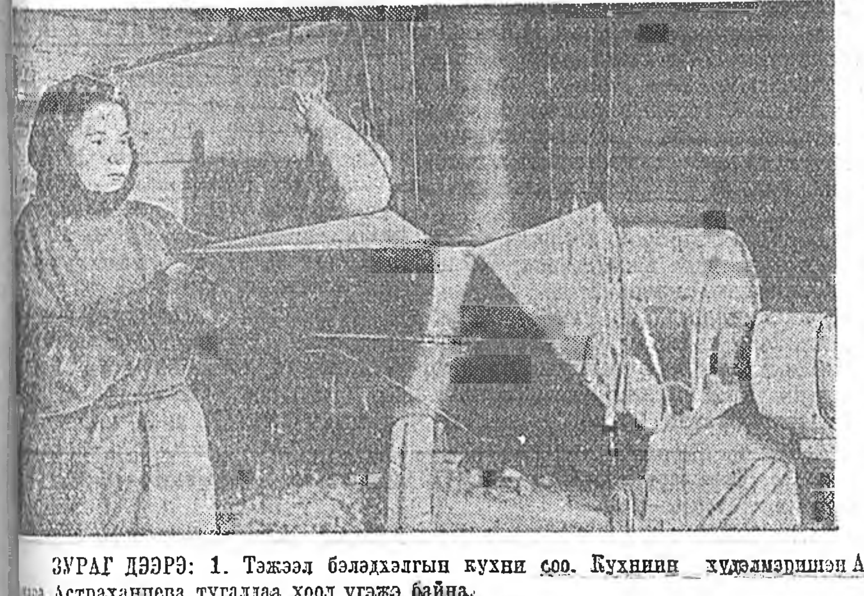
Манай ажахыда үнеэд бултадаа нэгэ үедэ тугалладаггүй, харин түхэреэн жэл соо һубарижа тугалладаг байна. Энэнэй ашаар бүхэли жэл соо һү ехээр һаажа байха арга олдоо, тугалнуудые харууһалха ба түлжүүлхэ хүдэлмэри нилээд хүнгэрөө. Мүнөө манай ажахы Улан-Удын үхибүүдэй болон эмнэлгын 22 эмхи зургаануудта түхэреэн жэл соо һү үгэнэ.

Энэ жэлдэ бидэнэр 100 толгой үхэрэй байха нэгэ типовой байра барижа байнабди. Тэрэ байра соо малые харууһалха ба эдеэлүүлхэ талаар ажал ехэтэй бүхы хүдэлмэринүүд механизацилагдаха юм.

Парти, правительствын табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада республикын олохон колхозуудай малшад манай туршалгын ажахыда ерэжэ, ажал хүдэлмэритэймнай танилсадаг. Гансахан энэ жэлдэ хэдэн аймагуудһаа 100 гаран түрүү һаалишад манайда ерээ.

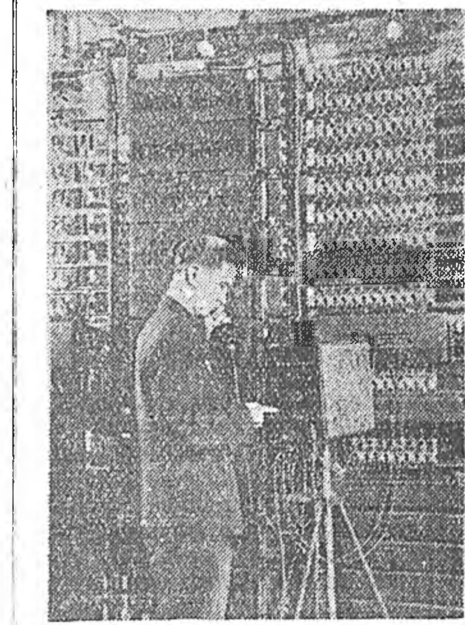
Республикын олохон колхозууд хэды ехэ арга боломжонуудтай байбашье, малажалаа үшөөл удаанаар хүгжөөнэ. Нэн түрүүн малай тэжээл хүсэдөөр бэлэдхэгдэнэгүй, малажал эрхилэлгын культура бага байна, малшадай ажал муугаар эмхидхэгдэнэ. Зарим колхозуудта нэгэ һаалишан 15—18 үнеэ даажа байгаад, үнеэдээ һааха, сэбэрлэхэ, наг шэбхыень гаргаха гэхэ мэтын хүдэлмэринүүдые хэхэһээ гадна, үбһэ тэжээл зөөжэ байдаг байха юм. Энэ ушарһаа һаалишад ажалдаа диилдэжэ, зоотехническэ заабариин ёһоор үнеэдээ харууһалжа шададаггүй гээшэ.

Манай республикын колхозууд ниитынгээ малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулжа, малаа зүбөөр һайнаар эдеэлүүлжэ, харууһалдаг, малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизмын хүсөөр хэдэг болоо һаа, малайнгаа тоо толгойе амжалтатайгаар олошоруулха ба ашаг шэмэ үгэлгыень эрид дээшэлүүлхэ аргатай байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Тэжээл бэлэдхэлгын кухни соо. Кухнин хүдэлмэришэн Александра Фирсовна Туслякова машинаар турнепс хэршэжэ байна. 2. Тугалшан [illegible] Астраханцева тугалдаа хоол үгэжэ байна. А. Мантаевай фото.

☆

Хүдэлмэришэдэй тосхондохи телефонно станци

Брянска область. Белые Берега гэжэ хүдэлмэришэдэй тосхондо 300 номертойгоор автоматическа телефонно станци түхеэрэгдэбэ. Хүдэлмэришэдэй олонхи байрануудта телефонууд табигдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: инженер В. С. Прудников автоматическа телефонно станциин приборнуудай хүдэлмэрине шалгажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

☆ ☆

Аймагай Культурын байшанда

Түнхэнэй аймагай центрын Культурын байшан энээнһээ урдань муугаар хүдэлмэрилдэг байһан юм. Тэндэ кино, танцаһаа бэшэ юумэ хэгдэдэггүй һэн.

Тус байшан мүнөө хүдэлмэрээ һайжаруулжа байна. Байшангай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн совет һарадаа 1—2 дахин суглаа үнгэргэжэ, байшангай хэхэ хүдэлмэриин түсэб зүбшэн хэлсэдэг юм.

Байшангай хүдэлмэридэ багшанар, врачууд болон албахаагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Уран һайханай самодеятельностиин кружогойхид аймагай ажалшадай дунда хүндэтэй болонхой. Тэдэнэр гансахан аймагай центрын ажалшадта бэшэ, мүн колхознигуудта концерт харуулдаг юм.

Тэндэхи бүхы лекторнууд түсэбэйнгөө ёһоор научно-техническэ болон ниитэ-политическэ темэнүүдээр һонирхолтой лекцинүүдые уншана. Лекторнууд нүхэд Н. А. Домышев, А. Н. Пантелеев, П. С. Демин, В. А. Петров гэгшэд өөһэдынгөө хүдэлмэридэ оролдосотойгоор хандана.

Эндэхи хүдэлмэрилэгшэд хүдөөгэй клубуудта али болохо методическа туһаламжа саг үргэлжэ үзүүлнэ.

Энэ байшангые даагша нүхэр Тронов түсэбөө зохёоходоо ажахын-политическэ асуудалнуудые хараадаа абадаг ба зохёогдоһон түсэбөө заатагүй дүүргэхэ гэжэ оролдодог юм. Үбэлэй үедэ хэгдэхэ хүдэлмэриин түсэб зохёогдоод, мүнөө бэелүүлэгдэжэ байна. Агитационно-уран һайханай бригада эмхидхэжэ, малай холын гүүртэнүүдтэ эльгээхэ гэжэ тэрэ түсэб соонь хараалагдаа. Тэрэ бригадынхид колхозуудта санаар ошожо, концерт харуулха, элидхэл болон лекцинүүдые уншаха юм.

Д. Замбалов.

Сомоной Совет эрилтэдэмнай хайша хэрэгээр хандана

Ториин аймагай Алцаг тосхоной фельдшерскэ пунктые даагшаар би 8-дахи һараа ажаллажа байнаб.

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» парти, правительствын түүхэтэ тогтоолнуудай гараад байхада хүдөөгэй ажалшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлгые бүри һайжаруулха гээшэ мүнөө үедэ шухала зорилго болоод байна. Тиимэһээ бидэнэр, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, элдэб хэмжээ-ябуулгануудые хараалаад, тэрээнээ бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байнабди.

Үнгэрһэн 7 һарын турша соо ужаһан үбшэнтэй хүнүүдые элирүүлхэ ба эмнэхэ талаар манай участогто бага бэшэ хүдэлмэри хэгдээ.

Хүдэлмэрээ саашадань һайжаруулха хэрэгтэмнай манда зохихо туһаламжа хэрэгтэй байна. Гэбэшье, Алцатай сомоной Совет эрилтэдэмнай хайша хэрэгээр хандана. Манай пунктда хараалагдаһан мүнгые сомоной Соведэй саг соонь үгөөгүй дээрэһээ бидэнэр шухала хэрэгтэй юумэеэ пунктдаа абажа шадаагүй ба пунктынгаа байрые үбэлдэ саг соонь бэлэдхэжэ шадаагүйбди. Тэрэшэлэн август, сентябрь, октябрь һарануудайнгаа салингые мүнөөшье болотор абажа шадаагүй байнабди. Сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Мункуевта салин тухай асуудалаар хандахадамнай «Мүнгэн үгы, һаяар үгэхэбди» гэжэ харюусадаг.

Ториин аймгүйсэдком манай эрилтые хангалгада зохихо туһаламжа үзүүлхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

З. Якушева, Ториин аймагай Алцагай медицинскэ пунктые даагша.

Мүнгэ нөөсэлэгшэдэй тоо олошорно

Ажалшадай һайн дураараа гүрэнэй нөөсэлгын кассануудта оруулһан мүнгэн манай орон дотор ажахын ба культурна байгуулалтын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ ехэхэн үүргэ дүүргэнэ.

Социалистическэ ороной ажалшадай материальна ажабайдал улам һайжарна. Тиихэтэй хамта, нөөсэлгын кассануудта мүнгэ хадаталагшадай тоо жэл бүри олошорно. Мүнөө манай орон дотор 70 гаран миллион хүдэлмэришэд, колхознигууд, албахаагшад гүрэнэй урьһаламжын облигацинуудые абанхай. Олон миллион гражданинууд өөһэдынгөө мүнгые гүрэнэй нөөсэлгын кассануудта хадагалжа байдаг.

Ажалшад гүрэнэй нөөсэлгын кассада үлүү мүнгэеэ хадагалхадаа гүрэндэ ашаг туһа хүргэхэһөө гадна, бэедээ олзо оруулдаг байна.

Гансахан Улан-Удын № 301 нөөсэлгын кассада 1953 оной 9 һара соо мүнгэ нөөсэлэгшэдэй тоо 2673 хүнөөр олон болоо. Мүнгэеэ нөөсэлэгшэд үнэтэ эд зөөри худалдан абаха, гэр байраяа заһабарилуулха ба центральна курортнуудта ошожо амарха арга боломжотой болоно.

Н. Петров.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-ай Указай үндэһөөр, олон хүүгэдтэй бүлэг эхэнэрнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Ахын аймагай Орлик тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Х. С. Урбаева, Кабанскын аймагай Шигаево тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. С. Димитриева, Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн М. Д. Самокрутова, Баргажанай аймагай эдеэ хоолой комбинадай хүдэлмэрилэгшэ С. С. Казанцева, Баунтын аймагай Троицкое тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр М. Е. Распопова, Заиграйн аймагай Илька тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Зулинха Фезылова ба бусад хамта 10 хүн 9 үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаба.

Найман үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн 21 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаа. Тэдэнэй тоодо Кяхтын аймагай Ульяновай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн И. А. Зарубина, Кударын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн А. М. Ширяева, Заиграйн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн М. Н. Матросова ба бусад бии.

Долоон үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 34 хүн шагнагдаба. Тэдэнэй дунда Хэжэнгын аймагай Хэжэнгэ тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр С. Т. Олзошкина, Баргажанай аймагай Суво тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Е. Ц. Цыренова, Ахын аймагай райпромкомбинадай хүдэлмэришэн С. Л. Хандыева ба бусад оролсоно.

«Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 61 эхэнүүд, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 97 хүн шагнагдаһан байна.

Хитадта советскэ кинофильмнүүдэй фестиваль болобо

ПХЕНЬЯН, ноябриин 18. (ТАСС). Агуусхэ Октябрьска социалистическэ революциин 36 жэлэй ойтой дашарамдуулан Хитадай Арадай Республикада ноябриин 7-hoo 16 хүрэтэр үнгэргэгдэhэн советскэ кинофильмнүүдэй фестиваль дүүрэбэ. Хитадай элдэб олон городууд ба хүдөөгэй районуудта советскэ фильмнүүдые олон миллион ажалшад хараhан байна. Тус фестиваль Советскэ Союзай ажабайдал ба культуратай Хитадай ажалшадай hайнаар танилсаха, Хитадай ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондын хани барисаа саашадань бэхижүүлхэ ябадалда туhалба.

Венгридэ малажал хүгжэнэ

БУДАПЕШТ, ноябриин 18. (ТАСС). Венгриин ажалшадай парти ба венгерскэ правительство гүрэнэй газартаряалангай ажахынуудта, газартаряалангай үйлэдбэриин кооперативуудта, мүн үмсын ажалтай тариашадай ажахынуудта малай тоо толгойе саашадань олошоруулха ба тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ талаар хэдэн олон хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлнэ. Советскэ малшадай дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэдэг түрүү кооперативууд ба госхозууд малажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ амжалтануудые туйлана. Үнеэн бүхэниие тус тустань тэжээхэ арга энэ оной августда олохон кооперативуудта хэрэглэгдэжэ эхилээ. Үнеэн бүриhөө жэл соо 3000 литр hү haaхын түлөө хүдэлөөн кооперативуудай hүнэй фермэнүүдтэ үргэнөөр дэлгэржэ байна.

Научна хэдэн олон хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ашаг шэмэ ехэтэй үүлтэрэй үнеэдые бии болгохо талаар хүдэлмэрилнэ. Гүрэнэй малажалай станци мүнөө уезд бүхэндэ байгуулагдажа байна. Эдэ станцинууд племенной мал үсхэбэрилхэ, малай тоо толгой олошоруулха ба ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхэ асуудалнуудые шэнжэлхэ юм.

Ветеринарна түлөөhэгүй хангалга энэ жэлдэ бии болгогдожо, бүхы орон доторнь ветеринарна пунктнууд байгуулагдана.

Советскэ арадай зол жаргалта ажал

КАРАЧИ, ноябриин 18. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс оф Пакистан агентствын корреспондентын мэдээсэhэнэй ёhoop, пакистано-советскэ культурна ассоциациин эмхидхэhэн митинг Лахорто боложо, тэрээн дээрэ английска мэдээжэ адвокат Д. Н. Притт ехэ үгэ хэлэбэ.

Притт хадаа Советскэ Союзай ажалшадай байдал тухай тодорхойгоор хэлэбэ. Тэндэ ажалшадай ажабайдалынь шэн зоригто ба жаргалта ажалаар дүүрэнхэй, ажаллаха эрхэ тэдээндэ бүрин хангадаг, тэдэниие хүдэлмэригүйдэлгэhээ хамгаалдаг, салин хүлhэ hайнаар түлэдэг, хүдэлмэриин үдэрые нарин шангаар сахидаг, тэдэнэй социальна ба культурна эрилтэнүүдые хангадаг ушарhаа тэдэнэр жаргалтай байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Притт хадаа Советскэ Союзда хэгдэдэг зохёон бүтээхэ асари ехэ хүдэлмэри тухай — каналнуудые, уhан замуудые барилга тухай, үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудые ехээр үйлэдбэрилгэ, промышленностиин, наукын, медицинын ба бусад hалбаринуудай туйлай ехэ хүгжэлтэ тухай тоoтон хэлэбэ. Имагтал тиимэhээ, Советскэ Союз эб найрамдалые хүсэнэ, тэрээн тээшэ үнэн сэхэ сэдьхэлээрээ эрмэлзэнэ гэжэ Притт мэдүүлбэ.

Л. Н. Толстойн дурасхаалда зорюулагдаhан митинг Пакистанда болобо

КАРАЧИ, ноябриин 17. (ТАСС). Ородой агуусхэ уранзохёолшо Лев Николаевич Толстойн дурасхаалые ноябриин 14 ба 15-да Карачида тэмдэглэбэ. Пакистано-советскэ культурна ассоциациин эмхидхэhэн митинг дээрэ үгэ хэлэhэн хүнүүд уранзохёолшын ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай, дэлхэйн литературада тэрэнэй асари ехэ удхашанартай байhан тухай хэлэбэ.

СССР-hээ Пакистанда байгаа посол А. Г. Стеценко, Хитадай Арадай Республикын посол, арадай демократиин оронуудай дипломатическа түлөөлгэтэ зургаануудай сотруднигууд, столицын культурын ба искусствын ажал-ябуулагшад, хэблэлэй түлөөлэгшэд митинг дээрэ байлсаба.

Индиин ба Чехословакиин хоорондо худалдаа наймаанай хэлсээн баталагдаба

ДЕЛИ, ноябриин 18. (ТАСС). Индийскэ информационно бюрогой дамжуулhанай ёhoop, Индиин ба Чехословакиин хоорондо худалдаа наймаанай хэлсээн Делидэ ноябриин 17-до баталагдаа.

Тус хэлсээнэй ёhoop, Инди Чехословакида түмэрэй руда, ильментит (титанисттай түмэр —**Ред.**) лёной тоho, сай, тамхи, арахисова тоho, шеллак (дабирхай—**Ред.**), слюда арhа, гахайн шэрхэг, консервировалэгдэhэн фруктнууд, нооho ба бусад товарнуудые эльгээхэ юм.

Чехословаки Индидэ далайн суднануудай дизельнүүд, туталай ба резинова промышленностьда хэрэглэгдэхэ машинанууд, ой модоной промышленностьда хэрэглэгдэхэ машинанууд, гидравлическа прессүүд, элдэб сортын саарhа, будагууд, тракторнууд ба хүдөө ажахын зэр зэмсэгүүд, текстильнэ машинанууд, мотоциклнууд, автотүхеэрэлгэ гэхэ мэтын зүйлнүүдые эльгээхэ байна.

Индиин ба Чехословакиин хоорондо худалдаа наймаанай хэлсээ баталалга хадаа Индиин ба Чехословакиин арадуудай хоорондохи хани барисаата харилсаануудые саашадань бэхижүүлгэдэ туhалха юм гэжэ Индидэхи Чехословакиин посол Дурдил мэдүүлбэ.

Хитадта террористическэ организаци элирүүлэгдэбэ

ПЕКИН, ноябриин 18. (ТАСС). «Синьхунаньбао» газетын мэдээсэhэнэй ёhoop, Хунань провинцида ниитын аюулгүй байдал сахиха органууд хадаа гоминдановска армиин офицернүүд байhан Ли Сянлань, Хуан Чжэнь-хуа ба бусадаар толгойлогдоhон «Наньгундао» гэжэ хархис организациие элирүүлэн үгы хэбэ. Тус организаци хоролон hүйдхэхэ ябуулгануудые хэдэг, арадай засагай органуудай хэмжээ-ябуулгануудые таhалдуулдаг, тухирдалгын хорото үгэнүүдые тараадаг, правительственна хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ба эдэб-хитэдтэ эсэргүү террор бэлэдхэдэг байгаа.

Арадай сүүд «Наньгундаогой» толгойлогшонорые буудан алаха, энэ хархис террористическэ организацида хабаадагшадые элдэб янзын болзороор түрмэдэ хааха гэжэ сүүдлэбэ. Провинциин арад зон сүүдэй шиидхэбэриие hайшаагаа.

Английска худалдаа наймаашадай бүлэг түлөөлэгшэд СССР ошохоёо байна

ЛОНДОН, ноябриин 18. (ТАСС). Худалдаа наймаанай хэлсээ хэхын тула английска 30 наймаашад ноябриин 22-то Москва мордохонь гэhэн өөрынгөө корреспондентын мэдээсэлые «Ньюс Кроникл» газетэ эли газартаа толилбо. Хэдэн томо фирмэнүүдэй түлөөлэгшэд энэ бүлэгтэ оролсоно гэжэ газетэ бэшэнэ.

Кашмирай территори дээрэ гадаадын сэрэгэй базануудые байгуулгада тус ороной премьер-министр эсэргүүсэнэ

ДЕЛИ, ноябриин 18. (ТАСС). Индийскэ информационно бюро нигэжэ дамжуулна:

«Пресс Траст оф Индиа» агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, Пакистан Гилгидтэхи базануудые гадаадын гүрэнүүдтэ үгэхэ эрхэгүй юм гэжэ Кашмирай премьер-министр Гулям Мохаммед Бакши мэдүүлбэ.

Хандаварта болоhон Джаммугай ба Кашмирай национальна конференциин партийна хүдэлмэрилэгшэдтэ хандан, Гулям Мохаммед Бакши нигэжэ мэдүүлбэ: Гилгит хадаа конституциин ба хуулиин ёhoop гүрэнэй таhаршагүй хубинь мүн. Бүхы дээрэнь гүрэниие, тусгаарлабал Гилгитые гадаадын түрэнүүдэй сэрэгэй база болгохые Кашмирай арад хэзээдэшье зүбшөөхэгүй.

Эблэрэлгэ тушаа сэрэгэй комиссидахи корейско-хитадай делегациин коммюнике

ПЕКИН, ноябриин 17. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонhоо нигэжэ дамжуулна:

Эблэрэлгэ тушаа сэрэгэй комиссидахи корейско-хитадай делегаци мүнөөдэр коммюнике толилоо. Удаан саг соо хойшолуулагдаhан ойлгууламжын хүдэлмэри корейско-хитадай талын зүгhөө оролдолго нэгэтэбэшэ гаргаhанай ашаар үсэгэлдэр hэргээгдэhэн болобошье, мүнөөдэр дахин haaдтай тохёолдобо.

Эрхэ түлөөлэлгэ тухай дүримтэй ба процедурын гуримуудтай зохилдуулан, ойлгууламжын хүдэлмэриие hаадгүйгөөр ябуулхын тула ноябриин 14-дэ корейско-хитадай тала репатриацилга тушаа нейтральна комиссида нигэжэ зааба: тус комисси ба индийскэ харуулай сэрэгүүд американецуудай хүтэлбэри доро сэрэгэй пленэйхидые хинажа байдаг чанкайшистска ба лисынмановска агентнуудые нарин шангаар илган зайлуулха ёhотой.

Комисси ба индийскэ харуулай сэрэгүүд ойлгууламжын хөөрэлдөөнэй хэгдэдэг палаткануудта агентнуудай хэрэлдээ үүдхэхэ, тэдэ пленэйхидтэ өөрынгөө нүлөөе американска талын персоналай үзүүлхэ гү, али ойлгууламжын хөөрэлдөөндэ хамаархаха ябадалыень хорихо ёhотой.

Гэбэшье, үсэгэлдэр ойлгууламжын хөөрэлдөө хэхэ үедэ сэрэгэй пленэйхидые чанкайшистска ба лисынмановска агентнуудай хинадаг ябадалынь зайлуулагдаагүй, агентнууд ба тэдэнэй хиналта доро байгаа сэрэгэй пленэйхид хэрэлдэжэ үргэлжэлhэн, мүн ойлгуулан танюулха хүдэлмэри ябуулдаг палатканууд соо хүсэ хэрэглэhэн байна. Американска талын персонал али бүхы арга хэрэглэн, сэрэгэй пленэйхидтэ нүлөөгөө үзүүлхые оролдобо. Репатриацилга тушаа нейтральна комиссиин подкомитедүүд өөhэдынгөө уялгануудые дүүргээгүй. Тиимэ болохолоороо, ойлгууламжын хөөрэлдөө хэжэ байгаа корейско-хитадай талын түлөөлэгшэд үсэгэлдэр хөөрэлдөөндэ хабаадуулха гэhэн сэрэгэй пленэйхидэй дундаhаа миил үсөөн бүлэг хүнүүдтэй хөөрэлдэhэн байна.

Ойлгууламжын хүдэлмэриин эсэстэ корейско-хитадай тала хадаа ойлгууламжын хөөрэлдөө шагнаагүй олонхи сэрэгэй пленэйхидые илгаха гэжэ репатриацилга тушаа нейтральна комиссиhаа дахин эрибэ.

Гэбэшье, ноябриин 16-да репатриацилга тушаа нейтральна комисси ба индийскэ харуулай сэрэгүүд ойлгууламжын хөөрэлдөө шагнаhан сэрэгэй пленэйхидhээ хөөрэлдөө шагнаагүй пленэйхидые № 53 сектэртэ илгахаяа дахин арсаба.

Американска талын, мүн тэрэнэй чанкайшистска ба лисынмановска агентнуудай хоролон hүйдхэхэ ажал-ябуулга бэелүүлhэн дээрэhээ, корейско-хитадай талын ойлгууламжын хүдэлмэри дахин хойшолуулагдаа. Репатриацилга тушаа нейтральна комисси ба индийскэ харуулай сэрэгүүд болбол ойлгууламжын хүдэлмэриин хэгдэхын ба «эрхэ түлөөлэлгэ тухай дүримэй», мүн «процедурын гуримуудай» бэелүүлэгдэхын тула дары хэмжээнүүдые абажа, энэ алдуугаа заhаха ёhотой гэhэн hаналаа корейско-хитадай тала шангаар баримтална.

Польшодо террористнуудай ба диверсантнуудай банда сүүдлэгдэбэ

ВАРШАВА, ноябриин 18. (ТАСС). Познаньдахи районно сэрэгэй сүүд хадаа Познаньска воеводствын Вонгровецкэ ба Шубинска уезднүүдэй территори дээрэ байhан диверсионно террористическэ бандын гэшүүдэй—бүлэг кулагуудай хэрэгые хаража үзэбэ. Сүүдлэгдэгшэд хадаа хоролон hүйдхэхэ ябуулгануудые хэжэ, хүдэлмэришэдэй ба тариашадай союзые эбдэхэ, газартаряалангай үйлэдбэриин кооперациин хүгжэлтые hулааруулха гэжэ оролдоhон, тухирдалгын хорото үгэнүүдые тарааhан байна гэжэ сүүд дээрэ тодорхойлогдоо.

Сүүд хадаа бандын толгойлогшо, сүүдлэгдэгшэ Твардовскиие саазалан алахаар, сүүдлэгдэгшэ Жмудзинскиие—10 жэл түрмэдэ хаахаар сүүдлэбэ. Бусад гэмтэд 3-haa 8 жэл хүрэтэр болзороор түрмэдэ хаагдаха гэжэ сүүдлэгдээ.

Болгаридахи оперно шэнэ театр

СОФИ, ноябриин 17. (ТАСС). Пловдивска оперно театр чешскэ композитор Сметана гэгшын зохёоhон «Худалдагдаhан бэри» гэжэ опероор Пловдив городто өөрынгөө шэнэ сезон эхилбэ. Болгариин министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Вылко Червенков спектаклиин табигдахада байлсаба.

Франциин Национальна суглаанда

ПАРИЖ, ноябриин 17. (ТАСС). Французска правительствын гадаадын политика тушаа үгэ хэлэлгэ мүнөө үглөөгүүр Национальна суглаанда эхилбэ. Депутадууд «европейскэ политическэ нэгэдэл» гэдэгтэ Франциин хабаадалга тухай асуудалаар hаналаа мэдүүлхэ ёhотой юм. Тус нэгэдэлэй түсэб хадаа «европейскэ правительствые», «европейскэ парламентые», эгээн шухалань — «европейскэ армиие» байгуулха гэжэ хараална.

Үгэ хэлэхэдээ, депутадууд «засагай европейскэ органуудые», байгуулха тухай договорой проектые зүбшэн хэлсэхэгүй байна. Тэдэнэр миил европейскэ зургаан оронуудые (Франци, Итали, Баруун Германи, Бельги, Голланди ба Люксембург) «нэгэдүүлгын» идей тушаа юрэнхы дээрэнь hаналаа мэдүүлхэ ёhотой юм. «Мүнөөдэрэй үгэ хэлэлгэ болбол «европейскэ арми» тухай договор ратификацилха гэhэн асуудалаар правительствын эмхидхэхээ байhан үгэ хэлэлгын «генеральна репетици» гээшэ гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэлнүүдэйнгээ нэгэн соо хэлэнэ. «Политическэ нэгэдэл» тухай асуудалаар баруун европейскэ зургаан ороной гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй hаяар болохоёо байгаа Гаагада ба удаа тээнь Бермудска аралнуудта французска түлөөлэгшэдэй ошоод, «хооhон гараа харуулхагүй» шиидхэбэри парламентын абаха ябадалые энэ үгэ хэлэлгын туhаламжатайгаар туйлаха гэжэ правительство хараална.

Мүнөөдэр генерал Адольф Омеран («дулдыдангибэшэ») түрүүшээр үгэ хэлэбэ. Тэрэ хадаа «европейскэ хамгаалгын нэгэдэлые» эрид шангаар буруушааба. Франциин ба Германиин хоорондохи харилсаанууд тухай хэлэхэ зуураа, Омеран хадаа «нэгэдүүлгын» политика Франциин суверенитедтэ ба бэеэ даанхай байдалда таарахагүй юм гэжэ мэдүүлбэ.

Франци боннско хэлсээнүүдые буруушааха ба Хойто-Атлантическа блогто Баруун Германиин оролгодо эрид шууд эсэргүүсэхэ ёhотой гэжэ «социальна ябуулгын республиканска союзай» түлөөлэгшэ Гастон Палевский мэдүүлбэ. Палевский хадаа СССР-тэй хэлсээ хэхэ арга боломжо бэдэржэ олохыень правительствые уряалба. Аюулда ороhон бэеэ даанхай байдалаа эрид шанга хэмжээнүүдэй ашаар Франциин оложо абаа haaнь, бодото французска политикые бэелүүлжэ үшөө болохо юм гэжэ тэрэ түгэсхэлдөө мэдүүлбэ. «Франциин тэмсэлэй бүрин сүлөө хизаарлаха гэhэн ямаршье зүбшөөл Гаагадашье, Бермудска аралнууд дээрэшье үгтэхэ ёhогүй» гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Үгэ хэлэлгэ үргэлжэлhөөр.

ПАРИЖ, ноябриин 18. (ТАСС). «Европейскэ армиие» ба «европын политическэ нэгэдэл» гээшые байгуулха проектнүүд тушаа үгэ хэлэлгэ Франциин Национальна суглаанай үсэгэлдэр үдэрэй ба үдэшын заседанинууд дээрэ үргэлжэлөө.

Социалистическэ партиин депутадууд Жакэ, Деффер, Гуэн, Ле Бай, мүн депутат—МРП-гэй гэшүүн Кост-Флорэ гэгшэд Франциин аюулгүй байдал хангаха ба дай болюулха арга мүн гэжэ парижска сэрэгэй договорые харуулха гэжэ оролдон, тэдэ проектнүүдые үмөөржэ үгэ хэлээ.

«Европейскэ хамгаалгын обществые» буруушааhан хүнүүд эдэ бүхы баталалгада эсэргүүсэн, hайн үндэhэ баримтануудые дурдажа, үгэ хэлэбэ. Парижска договор Францида үхэлэй аюултай юм, Европодо германска реваншистнуудай зонхилолго тогтоохо зорилготой юм гэжэ тэдэнэр харуулаа.

Депутат Леон Ноэль («Социальна тэмсэлэй республиканска союз») хадаа огто байхагүй «советскэ аюул» тушаа баталалгые буруушааба, «европейскэ армиин» байгуулагдаhан дары дайнай угаа ехэ аюул бии болохо юм гэжэ тэмдэглэбэ.

Прогрессивнэ республиканецүүдай союзай гэшүүн Жильбер де Шамбрэн «европейскэ армиин» проектые тэрэшэлэн эрид шангаар буруушаагаа. Правительство хадаа парламентын ратификацилхын урда тээ эдэ проектнүүдые бэелүүлхэ hанаатай байна гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. «Европые нэгэдүүлгэ» Франциин далайн саанахи территоринуудта аюултай юм гэжэ тэмдэглээд, баруун гүрэнүүдэй (тэрэ тоодо Франциин) ното бүхэниинь Советскэ правительствода барюулагдахын урда тээ «консультаци» хэхын «тула» Аденауэртэ эльгээгдэдэг юм гэжэ hануулаад, Жильбер де Шамбрэн нигэжэ хэлэбэ: «Советскэ Союзтай хэлсээ хэхэ болоходоо, ушар бүхэндэ Аденауэртэй консультаци хэхэ хэрэгтэй гэжэ ямар документ соо хараалагданаб? Иимэрхүү гансахан документ хадаа боннско хэлсээн болоно. Гэбэшье, тэрэнь үшөө ратифицировалэгдээгүй хаям!»

Оратор түгэсхэлдөө нигэжэ мэдүүлбэ: Франци хадаа Баруун Германиие США-гэй зэбсэглэхэ ябадалда haaд хэжэ шадаха шухала арга хэрэгсэлнүүдтэй байна. Национальна суглаан Гаагада болохо зүблөөн дээрэ (Баруун Европын 6 ороной гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн хараада абтана—**Ред.**) ба Бермудска аралнуудта болохо зүблөөн дээрэ ямаршье уялгануудые даажа абахагүй гэжэ правительствоhоо эрихэ ёhотой. Тэрэ зүблөөнүүдые хойшолуулха гэжэ оратор дурадхаба.

ПАРИЖ, ноябриин 18. (ТАСС). Мүнөө Франциин Национальна суглаанда үгэ хэлэлгын боложо байха үедэ, парламентска бүлэгүүдэй нюуса ажал-ябуулга шангадана.

Үсэгэлдэр правительствын толгойлогшо Ланьель урдын деголлевскэ бүлэгэй гэшүүд—министрнүүдтэй удаан саг соо хөөрэлдэбэ, тиихэдээ тэдэнэй хараа бодолые Национальна суглаанай дэмжээгүй haaнь, правительствоhоо «гарахагүй» гэжэ тэдэниие идхаба гээд «Либерасьон» газетэ бэшэнэ.

Гаагада ба Бермудска аралнууд дээрэ болохо зүблөөнүүдэй үедэ ямаршье уялгануудые абахагүй гэжэ тэдэ министрнүүд Франциин правительствоhоо эринэ, ушарынь «мүнөөнэй правительство саг зуурын правительство мүн» (президентын hунгагдаhанай hүүлдэр правительство hэлгэгдэхэ ёhотой юм —**Ред.**) гэжэ мэдээсэгдэhэн байгаа.

«Либерасьон» газетын мэдээсэhэнэй ёhoop, Ланьель министрнүүдые идхажа шадаагүй, тиимэhээ правительствын дотоодын байдал түгшүүрилтэй хэбээрээ үлэбэ.

Кенидэ колониальна террор хэгдэнэ

ЛОНДОН, ноябриин 18. (ТАСС). Кенидэ онсо байдалые английска засагаархидай бии болгоhон сагhаа хойшо жэл үнгэрөө. Энэ байдалые шалтаг болгон, тэдэнэр национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ хабаадагшадта эсэргүү хашалта мүрдэлгээ улам шангадхаба.

Колонинуудай министр Литтлтоной мэдэрhэнэй ёhoop, энэ үе соо Кенидэ 4 мянга гаран негрнүүд алагдаhан ба шархатаhан, 140 мянган хүн арестовалагдаhан ба «шалгагдаhан» байна. 250 мянган негрнүүд сүлэгдэжэ, резервацида оруулагдаа гэжэ «Таймс» газетэ мэдээсэнэ. Тэдэнэй гэрнүүд шатаагдаа, эд зөөринь тоногдоо, малынь булягдаа. Негритянска организацинууд, тэрэ тоодо Кениин негрнүүдэй союз бута сохигдоо, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдынь түрмэдэ хаагдаа.

Кени сэрэгэй лагерь болгогдобо. Английска сэрэгэй шэлэгдэмэл частьнууд тус орондо эльгээгдэбэ, тэдэнэй хүсэниинь саг үргэлжэ нэмээгдэнэ. Hаяхан Англиhаа Найробида 70-дахи бригада, үнгэрhэн неделидэ—ябган сэрэгэй 1-дэхи бригада ба «Линкольн» түхэлэй 4-моторто бомбардировщигууд асарагдаба.

Английска авиаци Кениин хадата районуудые бомбодоно, сэрэгүүд ба полицейскэ отрядууд негритянска тосхонуудай байhан районуудта мүрдэн хэhээлгын экспедици эмхидхэнэ.

Колонинуудай министр Литтлтоной мэдүүлhэнэй ёhoop, онсо байдалай бии болгогдоhон сагhаа хойшо үнгэрhэн жэлэй турша дотор 55 мянган негрнүүд сүүдтэ үгтөө. Олон арбаад мянган хүн сүүдлэгдэхэ сагаа хүлеэжэ байна. Найробида ноябриин 17-до шэнэ онсо тогтоол толилогдоо гэжэ Рейтер агентство мэдээсэнэ, тэрэнэй үндэhөөр засагаархид хадаа «террористическэ ябуулга» хэбэ гэжэ тэмнээд, ямаршье негрые саазалан алажа шадаха байна.

Шуhата терророй хэгдэжэ байбашье, английска засагаархид Кенидэ национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе даража шадахагүй юм. «Кенидэ английска сэрэгүүдэй хэды саг соо хойшодоо байхые тодорхойлхо аргагүй» гэжэ hаяшаг «Таймс» газетэ мэдэрхэ баатай болоо.

Үйлэдбэриингөө жэлэй түсэбые ... зорhоонь урид дүүргэхын түлөө мүр... сөөн Улан-Удын ПВЗ-гэй цехүү... үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тус мүрысөө... заводой нарин приборнуудай цех... слесарь А. Мухаметов эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, халаанайнгаа даалгаб... риие 250—270 процент дүүргэнэ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: слесарь А. Мухаметов манометр шалгажа байна.

Н. Уховай фото

Механизаторнуу... эрдэмээ дээшэлүүлнэ

Сосновско МТС-эй олонхи ме... низаторнууд заочно ба үдэш... hургуулинуудта hуралсажа, эрдэ... дээшэлүүлнэ.

Сосновоозерско үдэшын hург... лиин долоодохи класста тус МТС... мастерскойе даагша нүхэр Ц... Доржиев, механигууд нүхэд Ц... Бальжитов, Д-Д. Жалсанов, тр... торна бригадын бригадир В. Т. ... нин ба бусад hурана.

Мүн МТС-эй директор Ж. ... Жалсанов, гаражые даагша Г. ... Виноградов гэгшэд Улан-Удын ... дөө ажахын техникумэй механи... циин отделениин нэгэдэхи кур... дүүргээд, мүнөө хоёрдохи кур... дань hайнаар hуралсажа байна.

«Сталинец» газетэ, Яру...

Матагдамал модоор хэгдэhэн мебель

Аймпромкомбинадай мебел... цехын коллектив гоё hайхан б... hайн, олон янзын мебель ажалш... та үгэхын түлөө ходоодо оролдо...

Энээнhээ урда тус цехынхид ... мой этажеркэ, сэсэг, патефон та... ха заахан столнуудые матагда... модоор хэдэг hэн. Мүнөө цехын ... дэлмэришэд мастер нүхэр Начви... вай хүтэлбэри доро матагда... модоор столнуудые, стулнуудые ... лэдбэрилдэг болобо. Тэдэнэй хэ... шэнэ мебелиие городой ажал... ехэ дуратайгаар худалдан абана...

«Знамя Ленина», Кяхт...

Адуушанай уялга

Молотовой нэрэмжэтэ колх... моришон Нимажап Тохонов ни... гээ адуу мори үсхэбэрилхэ та... энэ жэлдэ hайн амжалта туй... Даажа абаhан адуугаа hайнаар... рууhалhанай ашаар нүхэр Тох... 54 гүүнhээ 38 унагадые абаhан ... на. Энэнь дунда жэшээгээр ... гүүнhээ 70 унаган абтаhан бол...

«СССР-эй хүдөө ажахые са... дань хүгжөөхэ хэмжээнүүд ту... КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй то... лые бэелүүлхэ хэрэгтэ өөры... оруулалтые хэхэ зорилгоор энэ... хэр 1954 ондо дунда жэшээгээр ... гүүн бүриhөө 80 унага абажа, ... тэн бүринөөр түлжүүлхэ ... абаба.

«Красное Знамя» Түнхэ...

Редакторай орло...
Д. Л. ЛОБСАНО...

Мүнөөдэр кино... театрнуудт...

«ПРОГРЕСС» кинотеатртa — «П... ги» (11 ба 12 ч. 30 м.), «Нет мира... Оливами» (14, 16, 18, 20 ба 22... киножурнал «Новости дня» № 53.

«ЭРДЭМ» кинотеатртa — «Песни ... ной стороны» (11, 13 ба 23 ч.), «... ская обитель» I серп (15 ба 19 ч.)... серп (17 ба 21 ч.), киножурнал ... вости дня» № 53.

«ХРОНИКА» кинотеатртa — «... рый пак» (12 ч.), «Первая перча... (13, 15, 17, 19 ч. 30 м. ба 21 ч.)... нэ спортивна фильм (18 ч. 30... «Первый бал» (22 ч. 30 м.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора— 7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00682. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.